

Crna Gora
Vlada Crne Gore

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	20.06.2025. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	09-3/25-6
VEZA:	
EPA:	376 XXVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Br: 11-011/25-2001/5

19. jun 2025. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Vlada Crne Gore, na sjednici od 19. juna 2025. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZDAVANJU POKRIVENIH OBVEZNICA I NADZORU POKRIVENIH OBVEZNICA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Vlada predlaže Skupštini da, u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 51/06 i 66/06 i „Službeni list CG“ br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20, 65/21, 48/24 i 80/24), ovaj zakon donese po hitnom postupku iz razloga koji su sadržani u Obrazloženju Predloga zakona.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su NOVICA VUKOVIĆ, ministar finansija i mr ALEKSANDRA POPOVIĆ, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika u Ministarstvu finansija.

Vlada preporučuje Skupštini Crne Gore da, prilikom razmatranja Predloga zakona o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica, pozove Željka Drinčića, predsjednika Komisije za tržište kapitala, da učestvuje u radu Skupštine i njenih radnih tijela.

PREDSJEDNIK
mr Milojko Spajić, s. r.

ZAKON

O IZDAVANJU POKRIVENIH OBVEZNICA I NADZORU POKRIVENIH OBVEZNICA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se pravila o zaštiti investitora u pokrivene obveznice (u daljem tekstu: investitor) koja se odnose na: zahtjeve u pogledu izdavanja pokrivenih obveznica, strukturna obilježja pokrivenih obveznica, nadzor pokrivenih obveznica, zahtjeve u pogledu objavljivanja u vezi sa pokrivenim obveznicama i druga pitanja od značaja za izdavanje i nadzor pokrivenih obveznica.

Pokrivena obveznica i investitor

Član 2

Pokrivena obveznica je dužnička hartija od vrijednosti koju izdaje kreditna institucija u skladu sa odredbama ovog zakona i koja je obezbijeđena imovinom za pokriće na koju investitori imaju pravo prvenstva u namirenju potraživanja iz vrijednosti imovine za pokriće.

Investitor je fizičko ili pravno lice kojem je investiciono društvo osnovano u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje je pružilo ili namjerava da pruži investicionu ili pomoćnu uslugu.

Nadzor pokrivenih obveznica

Član 3

Nadzor pokrivenih obveznica je nadzor programa pokrivenih obveznica u smislu nadzora kontinuirane usklađenosti ispunjavanja regulatornih zahtjeva propisanih odredbama ovog zakona i akata donesenih na osnovu ovog zakona, a koji se odnose na program ili su u vezi sa programom pokrivenih obveznica.

Nadzor iz stava 1 ovog člana vrši Komisija za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija).

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 5

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **automatsko ubrzanje** je situacija u kojoj pokrivena obveznica automatski postaje trenutno dospjela i naplativa u slučaju stečaja ili likvidacije ili sanacije izdavaoca, a u vezi sa kojom investitori imaju izvršivo potraživanje na otplatu prije ugovorom predviđenog dana dospijeca;
- 2) **grupa** je matično društvo i sva njegova zavisna društva;
- 3) **matično društvo** je matično društvo u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i primjena standarda finansijskog izvještavanja;

- 4) **zavisno društvo** je zavisno društvo skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i primjena standarda finansijskog izvještavanja;
- 5) **imovina za pokriće** je svaka pojedinačna imovina uključena u skup za pokriće;
- 6) **izdavalac** je kreditna institucija definisana zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, sa sjedištem u Crnoj Gori, koja je izdala pokrivene obveznice u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 7) **izdvajanje** je mjera koju sprovodi kreditna institucija koja izdaje pokrivene obveznice radi utvrđivanja imovine za pokriće i njenog pravnog stavljanja van domašaja povjerilaca koji nijesu investitori i drugih ugovornih strana ugovora o derivatima;
- 8) **kolaterali** su fizička imovina i imovina u obliku izloženosti kojom se obezbjeđuje naplata imovine za pokriće;
- 9) **konačni dan dospijea** je dan do kojeg se može produžiti dospijea programa pokrivenih obveznica u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 10) **neto likvidnosni odlivi** su svi odlivi po isplatama koje dospijevaju na određeni dan, uključujući isplate glavnice i kamata kao isplate na osnovu ugovora o derivatima u okviru programa pokrivenih obveznica, umanjeni za sve prilive po uplatama koje dospijevaju na isti dan za potraživanja povezana sa imovinom za pokriće;
- 11) **specijalni upravnik** je fizičko lice imenovano radi upravljanja programom pokrivenih obveznica u slučaju stečaja ili likvidacije kreditne institucije koja izdaje pokrivene obveznice u okviru tog programa ili, u izuzetnim slučajevima, kada nadležni organ utvrdi da je pravilno funkcionisanje te kreditne institucije ozbiljno ugroženo;
- 12) **primarna imovina** je dominantna imovina za pokriće koja određuje prirodu skupa za pokriće;
- 13) **program pokrivenih obveznica** su strukturalna obilježja izdavanja pokrivenih obveznica koja se utvrđuju odredbama ovog zakona, podzakonskih akata i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica, u skladu sa odobrenjem datim kreditnoj instituciji koja izdaje pokrivene obveznice, sa tim da jedan program pokrivenih obveznica može uključivati različita izdanja i različite skupove za pokriće;
- 14) **sanacija kreditne institucije** je primjena mjera sanacije prema kreditnoj instituciji, radi ostvarivanja ciljeva sanacije;
- 15) **skup za pokriće** je jasno definisani skup imovine kojim se obezbjeđuje izmirenje obaveza povezanih sa pokrivenim obveznicama i koji je odvojen od druge imovine kreditne institucije koja emituje pokrivene obveznice;
- 16) **struktura za produženje roka dospijea** je mehanizam kojim se omogućava produženje planiranog roka dospijea pokrivenih obveznica za unaprijed određeni period i u slučaju nastupanja određenog događaja;
- 17) **tržišna vrijednost nepokretne imovine** je procijenjeni iznos za koji bi imovina trebalo da se razmijeni na dan procjene između kupca i prodavca u transakciji, koja se nalazi na slobodnoj strani nakon trgovine, pri čemu je svaka strana postupila sa znanjem, oprezno i bez prinude;
- 18) **ugovorni uslovi pokrivenih obveznica** su uslovi koje je pripremio izdavalac pokrivenih obveznica koji su uključeni u prospekt pokrivenih obveznica, ako se on izrađuje, ili u drugu ugovornu dokumentaciju koja prati izdavanje pokrivenih obveznica, a koje investitor prihvata kupovinom pokrivenih obveznica;
- 19) **veći nivo kolateralizacije** je cjelokupnost zakonom propisanog, ugovorom utvrđenog ili dobrovoljnog nivoa kolaterala koja premašuje zahtjev u pogledu pokrića utvrđen ovim zakonom;
- 20) **zahtjevi u pogledu usklađenog finansiranja** su pravila kojima se zahtijeva da novčani tokovi između obaveza i imovine koji dospijevaju budu usklađeni tako da:
 - se u ugovornim uslovima obezbijedi da uplate dužnika i drugih ugovornih strana ugovora o derivatima dospijevaju prije izvršenja isplata investitorima i drugim ugovornim stranama ugovora o derivatima,
 - primljeni iznosi budu najmanje jednaki vrijednosti isplata investitorima i drugim ugovornim stranama ugovora o derivatima,

- iznosi primljeni od dužnika i drugih ugovornih strana ugovora o derivatima budu uključeni u skup za pokriće u skladu sa ovim zakonom dok ne dospiju isplate investitorima i drugim ugovornim stranama ugovora o derivatima;

- 21) **zamjenska imovina** je imovina za pokriće koja pridonosi ispunjenju zahtjeva u pogledu pokrića i nije primarna imovina.

II. STRUKTURNA OBILJEŽJA POKRIVENIH OBVEZNICA

Dvostruka zaštita

Član 6

Investitor ima potraživanje prema izdavaocu u iznosu glavnice izdate pokrivene obveznice kao i pripadajućih kamata, a druga ugovorna strana iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona ima potraživanje prema izdavaocu pokrivenih obveznica u skladu sa ugovorom o derivatima.

U slučaju stečaja ili likvidacije ili sanacije izdavaoca, investitori i druge ugovorne strane iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona imaju prema glavnici i svim dospjelim odnosno obračunatim i budućim kamatama iz imovine za pokriće potraživanje sa prednošću u redoslijedu naplate.

U slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, ako se utvrdi da je skup za pokriće nedovoljan za potpuno namirenje potraživanja sa prednošću u redoslijedu naplate iz stava 2 ovog člana, investitori i druge ugovorne strane iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona imaju potraživanje prema likvidacionoj masi, odnosno stečajnoj masi izdavaoca istog isplatnog reda kao i potraživanja drugih povjerilaca izdavaoca u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj ili likvidacija banaka.

Izuzeće skupa za pokriće iz likvidacione i stečajne mase i izuzeće automatskog ubrzanja dospijeća u slučaju likvidacije ili stečaja izdavaoca

Član 7

U slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, obaveze plaćanja povezane sa pokrivenim obveznicama ne podliježu automatskom ubrzanju niti podliježu automatskom ubrzanju izjavom volje investitora samo zbog činjenice da je nad izdavaocem otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

U slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, potraživanja investitora i drugih ugovornih strana ugovora o derivatima dospijevaju u skladu sa ugovorenim rokovima i isplaćuju se iz skupa za pokriće u skladu sa ovim zakonom, a skup za pokriće ne ulazi u likvidacionu i stečajnu masu izdavaoca, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

U slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, ako su ispunjeni uslovi za diobu povjeriocima onog isplatnog reda u koji su razvrstana potraživanja investitora i drugih ugovornih strana iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, ukupan iznos preostale dospjele i nedospjele glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica, kao i iznosi koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima predstavlja potraživanje iz pokrivenih obveznica.

Prilikom diobe iz stava 3 ovog člana od sredstava koja se dijele oduzima se iznos koji predstavlja potraživanje iz pokrivenih obveznica i likvidacioni upravnik, odnosno stečajni upravnik ta sredstva rezerviše za potraživanja investitora i drugih ugovornih strana iz ugovora o derivatima, ali ih neće isplaćivati sve dok im se potraživanja isplaćuju iz skupa za pokriće u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, ako je iznos sredstava koja se dijele nedovoljan za isplatu potraživanja u isplatnom redu u kojem se nalaze potraživanja iz pokrivenih obveznica, stečajni upravnik, odnosno likvidacioni upravnik traži od specijalnog upravnika podatak o procentu koji potraživanje iz pokrivenih obveznica predstavlja u ukupnim potraživanjima u tom isplatnom redu i rezerviše sredstva u toj visini od ukupnih sredstava koja se dijele.

Nakon konačnog dana dospijeća pokrivenih obveznica specijalni upravnik utvrđuje jesu li glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i iznos koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima u potpunosti isplaćeni.

Ako specijalni upravnik utvrdi da su glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i iznos koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima u cijelosti isplaćeni, a preostala je imovina iz skupa za pokriće, ta imovina postaje stečajna i likvidaciona masa, a ako je zaključen postupak stečaja ili likvidacije izdavaoca, primjenjuju se odredbe o naknadnoj diobi u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečajni postupak.

Ako specijalni upravnik utvrdi da je dio glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i iznos koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima ostao nenamiren nakon što je iscrpljen skup za pokriće, specijalni upravnik traži od stečajnog upravnika, odnosno likvidacionog upravnika da namiri ta potraživanja iz rezervisanih sredstava.

Ako nakon potpunog namirenja glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i iznos koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima preostane rezervisanih sredstava stečajni upravnik, odnosno likvidacioni upravnik ih dijeli neisplaćenim povjericima u redoslijedu i u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka.

Odredbe st. 3 do 9 ovog člana ne primjenjuju se ako je druga kreditna institucija preuzela pokrivene obveznice izdavaoca u postupku stečaja ili likvidacije u skladu sa ovim zakonom.

Imovina prihvatljiva kao pokriće za pokrivene obveznice

Član 8

Izdavalac je dužan da obezbijedi da su pokrivene obveznice u svakom trenutku obezbijeđene imovinom koja je prihvatljiva u skladu sa članom 50 ovog zakona, pri čemu je izdavalac dužan da ispunjava zahtjeve iz člana 50 ovog zakona.

Imovina iz stava 1 ovog člana može da se uključi u skup za pokriće i kao zamjenska imovina, ako su ispunjeni zahtjevi ograničenja i veličine izloženosti iz člana 50 ovog zakona.

Izdavalac je dužan da obezbijedi da imovina u skupu za pokriće udovoljava zahtjevima u pogledu usklađenog finansiranja.

Izdavalac je dužan da utvrdi način obezbjeđenja imovine za pokriće iz stava 1 ovog člana kako bi mogao da prati da li su kolaterali obezbijeđeni od gubitka ili štete i da li je potraživanje po takvom obezbijeđenom pokriću izdvojeno u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Izdavalac je dužan da upiše imovinu za pokriće iz stava 1 ovog člana u registru skupa za pokriće i da priloži dokaze u skladu sa zakonom i da priloži dokaze o usklađenosti svojih politika kreditiranja sa odredbama st. 1 do 4 i st. 6 i 7 ovog člana.

Izdavalac je dužan da se prilikom vrednovanja kolaterala u skladu sa članom 50 ovog zakona pridržava sljedećih pravila, i to da:

- 1) za svaki kolateral u trenutku uključivanja imovine za pokriće u skup za pokriće postoji trenutno vrednovanje prema tržišnoj vrijednosti nepokretne imovine ili hipotekarnoj vrijednosti ili ispod nje;
- 2) vrednovanje sprovodi lice koje vrednuje, a koje ima potrebne kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo;
- 3) je lice koje vrednuje nezavisno od postupka odlučivanja o kreditu, ne uzima u obzir špekulativne elemente prilikom procjene vrijednosti kolaterala i da evidentira vrijednost kolaterala na transparentan i jasan način.

Vrednovanje kolaterala u obliku nepokretne imovine obavlja se u skladu sa propisima kojima se uređuje procjena vrijednosti nepokretne imovine, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Zajedničko finansiranje

Član 9

Izdavalac pokrivenih obveznica može u skup za pokriće da uključi i imovinu koja je kupljena od:

- 1) druge kreditne institucije ako je ta imovina prihvatljiva u skladu sa članom 8 ovog zakona i izdvojena u skladu sa članom 12 ovog zakona,
- 2) pravnog lica koje nije kreditna institucija ako je ta imovina prihvatljiva u skladu sa članom 8 ovog zakona i izdvojena u skladu sa članom 12 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, kreditna institucija koja izdaje pokrivenne obveznice dužna je da ocjeni detaljnu procjenu kreditne sposobnosti pravnog lica koji nije kreditna institucija ili da sama sprovede tu procjenu .

Sastav skupa za pokriće

Član 10

Skup za pokriće sastoji se od:

- 1) imovine za pokriće iz člana 8 stav 1 ovog zakona koja ima strukturna obilježja pokrivenih obveznica, rok trajanja i profil rizičnosti primjeren za obezbijeđenje pokrivenih obveznica, pri čemu je dopušteno da se u istom skupu za pokriće uključi različita imovina iz člana 8 stav 1 ovog zakona;
- 2) likvidne imovine koja čini bafer za likvidnost u skladu sa posebnim propisom Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka); i
- 3) ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje izdvajanje i zaštita skupa za pokriće odnose se i na novac i novčane prilive imovine iz stava 1 ovog člana koja je uključena u skup za pokriće.

Ugovor o derivatima u skupu za pokriće

Član 11

Izdavalac može da uključi ugovor o derivatima u skup za pokriće samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi, i to da:

- 1) su ugovori o derivatima uključeni u skup za pokriće isključivo u svrhu zaštite od rizika i njihov obim se prilagođava u slučaju smanjenja rizika od kojeg se pruža zaštita i uklanjaju iz skupa za pokriće, ako rizik od kojeg se pruža zaštita prestane da postoji;
- 2) su ugovori o derivatima u dovoljnoj mjeri dokumentovani;
- 3) su ugovori o derivatima izdvojeni u skladu sa članom 12 ovog zakona;
- 4) se ugovori o derivatima ne mogu raskinuti u slučaju stečaja ili likvidacije ili sanacije izdavaoca;
- 5) su ugovori o derivatima usklađeni sa odredbama ovog zakona.

Ugovori o derivatima sa drugom ugovornom stranom koji služe za zaštitu od rizika skupa za pokriće ne smiju biti uključeni u isti skup za netiranje zajedno sa ostalim ugovorima o derivatima koje je izdavalac pokrivenih obveznica sklopio sa istom ugovornom stranom, a koji ne služe za pokriće rizika skupa za pokriće.

Ugovori o derivatima sa drugom ugovornom stranom koji služe za pokriće rizika skupa za pokriće jednog programa pokrivenih obveznica ne smiju biti uključeni u isti skup za netiranje zajedno sa ugovorima o derivatima koji se odnose na skup za pokriće drugog programa pokrivenih obveznica.

Ugovori o derivatima unose se u registar skupa za pokriće uz prethodno odobrenje upravnika skupa za pokriće, kao i uz prethodno odobrenje druge ugovorne strane u tim ugovorima o derivatima.

Ako se unos iz stava 4 ovog člana sprovede bez prethodnih odobrenja, taj unos se smatra ništavim.

Izdvajanje imovine za pokriće i zaštita od drugih povjerilaca

Član 12

Izdavalac je dužan da uspostavi registar skupa za pokriće u koji upisuje svu imovinu koja čini skup za pokriće.

Upisom u registar skupa za pokriće, imovina za pokriće pravno se obavezuje i izvršno izdvaja od sve ostale imovine izdavaoca, i tim izdvajanjem imovina za pokriće zaštićena je od svih potraživanja, osim potraživanja iz člana 6 st. 1 i 2 ovog zakona, te se na njoj ne može sprovesti izvršenje niti je dio stečajne i likvidacione mase izdavaoca sve dok se ne podmire sva potraživanja iz člana 6 st. 1 i 2 ovog zakona.

Imovina za pokriće obuhvata sve kolaterale primljene u vezi sa pozicijama ugovora o derivatima.

Imovina koja je uključena u skup za pokriće kao veći nivo kolateralizacije izdvojena je i zaštićena u skladu sa st. 1, 2, 3, 5 i 6 ovog člana.

Izdvajanje imovine za pokriće u skladu sa ovim članom primjenjuje se i u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca.

Imovina koja čini skup za pokriće ne smije biti korištena ni na koji drugi način osim za ispunjenje obaveza prema investitorima, drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona i obaveza koje proizlaze iz samog skupa za pokriće, sve do potpunog ispunjenja potraživanja iz pokrivenih obveznica.

Obaveze koje proizlaze iz samog skupa za pokriće obuhvataju sve obaveze koje proizlaze iz održavanja i upravljanja programom pokrivenih obveznica u slučaju likvidacije, kao i predvidive troškove upravnika skupa za pokriće i, u slučaju likvidacije, specijalnog upravnika.

Registar skupa za pokriće

Član 13

Izdavalac je dužan da uspostavi i vodi registar skupa za pokriće za sva izdavanja pokrivenih obveznica koja su izdata u okviru jednog programa pokrivenih obveznica.

Registar skupa za pokriće sadrži informacije o imovini koji omogućavaju da se ona u svakom trenutku može odrediti i da se može odrediti njena vrijednost, kao i kolaterali kojima je takva imovina obezbijeđena.

Imovina koja je navedena u registru skupa za pokriće i koja se može odrediti dio je skupa za pokriće bez obzira na to jesu li za tu imovinu u skupu za pokriće navedene sve propisane informacije.

Izdavalac uspostavlja registar skupa za pokriće i upisuje svu imovinu koja čini skup za pokriće prije izdavanja pokrivenih obveznica.

Izdavalac, uz prethodno odobrenje upravnika skupa za pokriće, bez odlaganja upisuje u registar skupa za pokriće svu imovinu koja postaje dio skupa za pokriće nakon izdavanja pokrivenih obveznica.

Izdavalac, uz prethodno odobrenje upravnika skupa za pokriće, bez odlaganja briše iz registra skupa za pokriće svu imovinu koja prestaje da bude dio skupa za pokriće.

Upravnik skupa za pokriće odbija da izda prethodno odobrenje za upis u registar skupa za pokriće ili brisanje iz registra skupa za pokriće kada bi takav upis ili brisanje dovelo do toga da skup za pokriće ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona, odnosno odobrenjem za izdavanje pokrivenih obveznica ili prospektom izdavanja, a naročito odbija da izda prethodno odobrenje ako imovina koja je predložena kao imovina za pokriće ne zadovoljava uslove propisane za imovinu za pokriće.

Upis ili brisanje iz registra skupa za pokriće bez prethodnog odobrenja upravnika skupa za pokriće ne proizvodi pravne posljedice.

Izvod iz registra skupa za pokriće izdavalac dostavlja u elektronskom obliku Komisiji prilikom izdavanja pokrivenih obveznica, kao i prilikom svake izmjene imovine u skupu za pokriće, bez nepotrebnog odlaganja što je prije moguće, a najkasnije sljedećeg radnog dana od sprovođenja takve izmjene.

Uz izvod iz stava 9 ovog člana dostavlja se dokaz o odobrenju upravnika skupa za pokriće za upis, odnosno brisanje imovine iz registra skupa za pokriće.

U slučaju spora o sastavu skupa za pokriće, smatra se da se skup za pokriće sastoji od one imovine koja je upisana u izvod iz stava 9 ovog člana koji je posljednji dostavljen Komisiji.

Upravnik skupa za pokriće

Član 14

Izdavalac je dužan da, prije nego što zatraži odobrenje za program pokrivenih obveznica od Komisije, imenuje upravnika skupa za pokriće, koji potvrđuje u pisanom obliku da prilikom izdavanja pokrivenih obveznica postoji dovoljan skup za pokriće i da je upisan u registar skupa za pokriće u skladu sa odredbama ovog zakona, pri čemu pisana potvrda upravnika sadrži i informacije o tome da li izdavalac i skup za pokriće ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona, kao i ugovorne uslove pokrivenih obveznica koji se tiču:

- 1) prihvatljivosti imovine u skupu za pokriće,
- 2) ispunjenja uslova za zajedničko finansiranje izdavanja pokrivenih obveznica,
- 3) sastava skupa za pokriće,
- 4) ugovora o derivatima u skupu za pokriće,
- 5) izdvajanja imovine za pokriće i zaštite od drugih povjerilaca,
- 6) registra skupa za pokriće,
- 7) zahtjeva u vezi sa pokrićem, uključujući tačnost procjene imovine u skupu za pokriće,
- 8) zahtjeva u vezi sa baferom za likvidnost skupa za pokriće, i
- 9) zaštite investitora u vezi sa pokrivenim obveznicama sa strukturom produženja dospelja.

Za upravnika skupa za pokriće može biti imenovano samo lice koje je upisano u Registar ovlašćenih revizora Crne Gore.

Izdavalac je dužan da obezbijedi da upravnik skupa za pokriće, uz prethodnu pisanu najavu, ima direktan pristup sjednicama uprave i nadzornog odbora izdavaoca kad je na dnevnom redu tema koja utiče ili može da utiče na prava i obaveze investitora.

Upravnik skupa za pokriće mora da bude pravno i funkcionalno odvojen od izdavaoca i njegovog revizora, nezavistan u odnosu na izdavaoca i revizora, i da posjeduje iskustvo u oblasti revizije kreditnih institucija, finansijskih institucija, tržišne infrastrukture kapitala, društava za upravljanje investicionim fondovima, penzionih fondova ili osiguravajućih društava, ili drugo odgovarajuće iskustvo u radu sa subjektima iz finansijskog sektora.

Lice koje obavlja funkciju upravnika skupa za pokriće ne može da:

- 1) ima direktan ili indirektan vlasnički udio u kapitalu izdavaoca ili njegovog revizora;
- 2) bude član organa upravljanja izdavaoca ili član nadzornog odbora izdavaoca i njegovog revizora;
- 3) bude u ugovornom, savjetodavnom, zastupničkom ili drugom poslovnom odnosu sa izdavaocem ili njegovim revizorom;
- 4) bude lice koje je u periodu od najmanje tri godine koji prethodi imenovanju bilo angažovano od strane izdavaoca ili njegovog revizora u bilo kom svojstvu koje može da utiče na nezavisnost.

Odluku o imenovanju upravnika skupa za pokriće donosi uprava izdavaoca uz prethodnu saglasnost interne revizije i nadzornog odbora tog izdavaoca, a prije donošenja odluke, izdavalac je dužan da sprovede procjenu da li upravnik skupa za pokriće ispunjava uslove propisane st. 2 i 4 ovog člana i da tu procjenu dostavi Komisiji sa zahtjevom iz člana 20 ovog zakona.

Komisija prilikom odobravanja programa pokrivenih obveznica u skladu sa ovim zakonom provjerava da li imenovani upravnik skupa za pokriće ispunjava uslove iz st. 2 i 4 ovog člana.

Upravnik skupa za pokriće dužan je da uzme u obzir zaključke analize iz člana 16 stav 9 ovog zakona prilikom procjene da li izdavalac i skup za pokriće mogu da nastave da ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica, o čemu obavještava Komisiju.

Upravnik skupa za pokriće dužan je da kontinuirano prati da li izdavalac i skup za pokriće ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica, koji se tiču:

- 1) prihvatljivosti imovine u skupu za pokriće,
- 2) ispunjenja uslova za zajedničko finansiranje izdavanja pokrivenih obveznica,
- 3) sastava skupa za pokriće,
- 4) ugovora o derivatima u skupu za pokriće,
- 5) izdvajanja imovine za pokriće i zaštite od drugih povjerilaca,
- 6) registra skupa za pokriće,
- 7) relevantnosti informacija za investitore,
- 8) zahtjeva u pogledu pokrića,
- 9) zahtjeva u vezi sa baferom za likvidnost skupa za pokriće,
- 10) zaštite investitora u vezi sa pokrivenim obveznicama sa strukturom produženja dospeljeća,
- 11) obavljanja drugih poslova propisanih ovim zakonom.

U izvršavanju dužnosti iz stava 8 ovog člana, upravnik skupa za pokriće:

- 1) provjerava obračune pokrića i likvidnosti,
- 2) potvrđuje tačnost procjene imovine u skupu za pokriće,
- 3) vrši nasumične revizije imovine u skupu za pokriće.

Upravnik skupa za pokriće dužan je da nadzire registar skupa za pokriće sve dok pokrivene obveznice ne budu u cijelosti otplaćene, kako bi obezbijedio da izdavalac održava vrijednost skupa za pokriće u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica.

Upravnik skupa za pokriće obezbjeđuje tačnost upisa imovine u registar skupa za pokriće ako imovina koja je predložena za upis zadovoljava uslove prihvatljivosti propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona.

Izdavalac ne može da raspolaže imovinom uključenom u skup za pokriće bez odobrenja upravnika skupa za pokriće, a upravnik odobrava brisanje, zamjenu i dodavanje imovine u registar skupa za pokriće samo ako skup za pokriće i dalje ispunjava zahtjeve koji su propisani zakonom, podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica nakon predloženih promjena.

Izdavalac je dužan da obezbijedi da upravnik skupa za pokriće uvijek ima pristup registru skupa za pokriće, kao i brz pristup svim dokumentima povezanim sa pokrivenim obveznicama ili imovinom za pokriće, uključujući kreditne spise, ugovore, dokumenta o kolateralima, procjenu imovine i slična dokumenta povezana sa kreditima uključenim u skup za pokriće, i dostavljaju upravniku podatke o mogućim troškovima stečaja ili likvidacije koje je dužan da dostavlja Evropskom odboru za sistemske rizike.

Upravnik skupa za pokriće svakih šest mjeseci podnosi izvještaj Komisiji, u kojem potvrđuje da je skup za pokriće usklađen sa ovim zakonom, a ako se izvod skupa za pokriće razlikuje od posljednjeg dostavljenog Komisiji, uz izvještaj se prilaže izvod iz registra skupa za pokriće.

Upravnik skupa za pokriće izvještava Komisiju o svim značajnim opažanjima u vezi sa programom pokrivenih obveznica, uključujući kad je imovina brisana, zamijenjena ili dodata u skup za pokriće.

Upravnik skupa za pokriće obavezan je da odgovara na zahtjeve za dostavljanje informacija u roku koji odredi Komisija.

Uprava izdavaoca može da razriješi upravnika skupa za pokriće uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora izdavaoca ako:

- 1) upravnik skupa za pokriće ne ispunjava uslove iz st. 2, 4 i 5 ovog člana,
- 2) upravnik skupa za pokriće ne ispunjava svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom,
- 3) razrješenje naloži Komisija,
- 4) upravnik skupa za pokriće podnese ostavku, pri čemu je dužan da obavlja poslove upravnika do imenovanja novog upravnika skupa za pokriće.

Upravnik skupa za pokriće je, prilikom izvršavanja svojih dužnosti, odgovoran izdavaocu, investitorima i drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima iz člana 11 ovog zakona samo u slučaju namjere i krajnje nepažnje.

O obavezi imenovanja upravnika skupa za pokriće iz stava 1 ovog člana Komisija obavještava Evropsku bankarsku agenciju (u daljem tekstu: EBA).

Informacije za investitore

Član 15

Izdavalac je dužan da pruži investitorima informacije o svom programu pokrivenih obveznica koje su dovoljno detaljne kako bi se investitorima omogućilo da procijene profil i rizike tog programa i izvrše dubinsku analizu, a to podrazumijeva da se investitorima tromjesečno pružaju najmanje sljedeće informacije, i to o:

- 1) vrijednosti skupa za pokriće i neizmirenim obavezama koje proizlaze iz pokrivenih obveznica,
- 2) spisku međunarodnih identifikacionih brojeva hartija od vrijednosti (ISIN) za sva izdavanja pokrivenih obveznica u okviru tog programa, kojima je dodijeljen međunarodni identifikacioni broj hartija od vrijednosti,
- 3) geografskoj distribuciji i vrsti imovine za pokriće, vrijednosti njenih kredita i metodi vrednovanja,
- 4) pojedinostima o tržišnom riziku, uključujući kamatni i valutni rizik, kao i o kreditnim i likvidnosnim rizicima,
- 5) strukturi imovine za pokriće i pokrivenih obveznica u vezi sa rokovima dospijanja, uključujući pregled događaja koji pokreću produženje roka dospijanja,
- 6) nivou zahtijevanog i dostupnog pokrića, kao i o nivou zakonskog, ugovornog i dobrovoljno većeg stepena kolaterala,
- 7) procentu kredita kod kojih se smatra da je nastupio status neispunjavanja obaveza u skladu sa članom 51 ovog zakona, a svakako ako su krediti dospjeli više od tri mjeseca,
- 8) ovlaštenjima, sazivanju i načinu rada skupa investitora ako je ona propisana ugovornim uslovima pokrivenih obveznica.

Izdavalac je dužan da informacije iz stava 1 ovog člana objavi na svojoj internet stranici.

Zahtjevi u pogledu pokrića

Član 16

Izdavalac je dužan da obezbijedi zaštitu investitora tako da program pokrivenih obveznica u svakom trenutku ispunjava zahtjeve u pogledu pokrića koji su propisani st. 2 do 8 ovog člana.

Sve obaveze koje proizlaze iz pokrivenih obveznica izdatih u okviru istog programa moraju da budu pokrivene potraživanjima koja proizlaze iz imovine uključene u skup za pokriće.

Obaveze koje proizlaze iz pokrivenih obveznica iz stava 2 ovog člana uključuju:

- 1) neizmireni iznos glavnice koji proizlazi iz pokrivenih obveznica,
- 2) neizmirene iznose kamata koji proizlaze iz pokrivenih obveznica,
- 3) obaveze plaćanja povezane sa ugovorima o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, i
- 4) očekivane troškove u vezi sa održavanjem i upravljanjem programa pokrivenih obveznica u slučaju likvidacije, uključujući predvidive troškove upravnika skupa za pokriće i specijalnog upravnika do najdužeg mogućeg trajanja programa pokrivenih obveznica.

Izdavalac može očekivane troškove u vezi sa održavanjem i upravljanjem za likvidaciju programa pokrivenih obveznica iz stava 3 tačka 4 ovog člana da odredi u paušalnom iznosu.

Imovina uključena u skup za pokriće može da bude:

- 1) primarna imovina,
- 2) zamjenska imovina,
- 3) likvidna imovina u skladu sa zahtjevima iz člana 17 ovog zakona, i
- 4) potraživanja za plaćanje povezana sa ugovorima o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona.

Neobezbijeđena potraživanja za koja se smatra da je nastao status neispunjavanja obaveza u skladu sa članom 51 ovog zakona ne doprinose pokriću.

Izdavalac je dužan da obezbijedi da je ukupan nominalni iznos glavnice cjelokupne imovine uključene u skup za pokriće najmanje 5% veći od ukupnog nominalnog iznosa glavnice neizmirenih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica (načelo nominalnog iznosa).

Obračun svih kamata koje se mogu platiti u pogledu neizmirenih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica i kamata koje se mogu primiti u pogledu imovine za pokriće mora da odražava dobra bonitetna načela i vrši se u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Izdavalac je dužan da sprovede analizu otpornosti na stres na program pokrivenih obveznica po zahtjevu Komisije i da dostavi takvu analizu upravniku skupa za pokriće najkasnije u roku od 30 dana od sprovedenog testiranja otpornosti na stres.

Bliži način plaćanja obaveza iz stava 3 tačka 3 ovog člana i potraživanja za plaćanja povezana sa ugovorima o derivatima iz stava 5 tačka 4 ovog člana propisuje Komisija.

Zahtjevi u pogledu bafera za likvidnost skupa za pokriće

Član 17

Izdavalac je dužan da obezbijedi zaštitu investitora tako da skup za pokriće u svakom trenutku uključuje bafer za likvidnost koji se sastoji od likvidne imovine dostupne za pokriće neto likvidnosnih odliva u okviru programa pokrivenih obveznica.

Bafer za likvidnost skupa za pokriće pokriva najveći kumulativni neto likvidnosni odliv tokom sljedećih šest mjeseci.

Neobezbijeđena potraživanja iz izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza u skladu sa članom 51 ovog zakona ne mogu činiti dio bafera za likvidnost skupa za pokriće.

Za obračun neto likvidnosnih odliva iz stava 2 ovog člana, obračun glavnice u slučaju produženja roka dospijea pokrivenih obveznica uzima u obzir konačan dan dospijea.

Rok dospijea pokrivenih obveznica

Član 18

Izdavalac može da izda pokrivene obveznice kao pokrivene obveznice sa fiksnim rokom dospijea.

Izdavalac može da izda pokrivene obveznice kao pokrivene obveznice sa produženjem roka dospijea, pri čemu uslov za produženje može biti otvaranje postupka stečaja ili likvidacije ili postupka sanacije izdavaoca.

Rok dospijea pokrivenih obveznica može biti produžen samo ako su, pored uslova iz stava 2 ovog člana, ispunjeni i sljedeći uslovi, i to:

- 1) produženje roka dospijea propisano je u ugovornim uslovima pokrivene obveznice,
- 2) da je izdavalac obavjestio Komisiju o produženju roka dospijea i razlozima takvog produženja,
- 3) informacije o strukturi u pogledu rokova dospijea dostavljene investitorima dovoljne su da im omoguće da utvrde rizik pokrivene obveznice i sadrže detaljan opis događaja koji je produžio rok dospijea i posljedice stečaja ili likvidacije ili sanacije izdavaoca na produženje roka dospijea, kao i ulogu specijalnog upravnika u pogledu produženja roka dospijea,
- 4) konačni dan dospijea pokrivene obveznice može se odrediti u svakom trenutku,
- 5) u slučaju stečaja ili likvidacije, sanacije izdavaoca, produženje roka dospijea ne utiče na redosljed naplate investitora, niti okreće redosljed izvornog rasporeda programa dospijea pokrivenih obveznica,
- 6) produženjem roka dospijea ne mijenjaju se strukturna obilježja pokrivenih obveznica u smislu dvostruke zaštite iz člana 6 ovog zakona i izuzeća iz stečajne i likvidacione mase iz člana 12 ovog zakona.

Komisija obavještava EBA-u o mogućnosti izdavanja pokrivenih obveznica kao pokrivenih obveznica sa produženjem roka dospelosti.

III. NADZOR POKRIVENIH OBVEZNICA

Član 19

Centralna banka dostavlja Komisiji informacije do kojih dođe u postupku supervizije kreditnih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, a koje se odnose ili mogu odnositi na pokrivenih obveznica u smislu ovog člana koje će Komisija koristiti u svrhu vršenja nadzora u skladu sa ovim zakonom.

Komisija nadzire izdavanje pokrivenih obveznica kako bi se obezbijedila usklađenost izdavanja pokrivenih obveznica i izdavaoca sa odredbama ovog zakona i podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Komisija i upravnik skupa za pokriće dužni su da o vrednovanju imovine koja se nalazi u skupu za pokriće, obavijeste Centralnu banku ako sumnjaju da takvo vrednovanje nije sprovedeno u skladu sa pravilima struke i zakonom kojim se uređuje supervizija kreditnih institucija.

Centralna banka bez nepotrebnog odlaganja obavještava Komisiju o postupcima koje je pokrenula u vezi obavještenja iz stava 3 ovog člana, kao i o drugim postupcima koje je pokrenula u vezi nepravilnosti prilikom vrednovanja imovine koja se nalazi u skupu za pokriće, kao i o njihovom ishodu, uključujući i mjere koje su eventualno naložene.

Komisija može da zatraži bilo koju informaciju od izdavaoca, revizora izdavaoca, upravnika skupa za pokriće, specijalnog upravnika i bilo kojeg trećeg lica za koje smatra da posjeduje informacije relevantne za obavljanje nadzora nad izdavanjem pokrivenih obveznica, kada je takva informacija potrebna za ocjenu usklađenosti sa zahtjevima utvrđenim u ovom zakonu ili za sprovođenje nadzora mogućih kršenja tih zahtjeva, ili za sprovođenje postupka u kojem se izriču odgovarajuće mjere i sankcije u skladu sa ovim zakonom.

Izdavalac je dužan da evidentira sve svoje transakcije koje se odnose na program pokrivenih obveznica i da ima uspostavljene odgovarajuće i primjerene sisteme i procese za čuvanje dokumentacije.

Pružanje informacija i podataka Komisiji u skladu sa stavom 5 ovog člana ne smatra se kršenjem zakonske ili ugovorne zabrane ili ograničenja u vezi sa otkrivanjem tih informacija.

Sadržaj zahtjeva za odobrenje programa pokrivenih obveznica odnosno zahtjeva za izdavanje prethodnog mišljenja

Član 20

Kreditna institucija koja namjerava da izda jedno ili više izdavanja pokrivenih obveznica dužna je Komisiji da podnese zahtjev za izdavanje prethodnog mišljenja o poslovnom planu kojim se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica, a nakon dobijanja prethodnog mišljenja Komisije, kreditna institucija dužna je u roku od 30 dana od dana dobijanja prethodnog mišljenja, da Komisiji podnese zahtjev za odobrenje programa pokrivenih obveznica.

Zahtjev za izdavanje prethodnog mišljenja sadrži poslovni plan kojim se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica, uključujući i analizu rizika, a iz kojeg je jasno vidljivo da se izdavanjem pokrivenih obveznica neće ugroziti dugoročna održivost poslovanja i kreditne institucije kao ni njena sposobnost ispunjavanja regulatornih zahtjeva.

Zahtjevi iz stava 1 ovog člana sadrže podatke o administrativnoj organizaciji i finansijskom položaju kreditne institucije koja namjerava da izda jedno ili više izdavanja pokrivenih obveznica, i to opis:

- 1) finansijskog položaja kreditne institucije iz kojeg proizlazi odgovarajući stepen solventnosti koja ne dovodi u pitanje ispunjavanje obaveza koje ima prema povjeriocima koji nijesu investitori;
- 2) dugoročnih poslovnih planova kreditne institucije sa naglaskom na likvidnost i rizike u vezi sa likvidnošću i uticajem izdavanja obveznica u okviru pokrivenih obveznica na dugoročne poslovne planove;
- 3) zadataka i odgovornosti kreditne institucije u vezi sa izdavanjem pokrivenih obveznica, a naročito u dijelu izdvajanja imovine za pokriće;
- 4) upravljanja rizicima kreditne institucije u vezi sa pokrivenim obveznicama;
- 5) postupaka interne revizije kreditne institucije u vezi sa izdavanjem pokrivenih obveznica, uključujući učestalost i primjenjive procedure kontrole;
- 6) postupaka kreditne institucije u vezi sa objavljivanjem informacija investitorima;
- 7) informacionih sistema kreditne institucije i korišćene tehnologije u vezi sa vođenjem registra skupa za pokriće;
- 8) podataka o rukovodnom kadru i zaposlenim licima koja su zadužena za program pokrivenih obveznica, a koja imaju odgovarajuće kvalifikacije i znanje o izdavanju pokrivenih obveznica i upravljanju programom pokrivenih obveznica.

Zahtjevi iz stava 1 ovog člana sadrže i odgovarajuće podatke o programu pokrivenih obveznica i poslovni plan kojim se utvrđuje izdavanje pokrivenih obveznica, a koji se, pored ostalog, odnose na:

- 1) iznos najviše namjeravane ukupne nominalne vrijednosti pokrivenih obveznica koje namjeravaju da izdaju u okviru programa pokrivenih obveznica;
- 2) razlog za izdavanje pokrivenih obveznica, uključujući kvalitativni i kvantitativni opis planiranog korišćenja prihoda za tekuću i sljedeću finansijsku godinu i propisani iznos kupoprodajne cijene pokrivenih obveznica kojim će ta kreditna institucija raspolagati;
- 3) dokaz da kreditna institucija ima odgovarajuće mehanizme za odvojeno knjiženje i razvrstavanje dokumentacije koja se odnosi na potraživanja koja su dio pokrića, kao i dokumentacije koja se odnosi na izdavanje pokrivenih obveznica iz svih ostalih poslovnih procesa te kreditne institucije;
- 4) opis programa pokrivenih obveznica iz kojeg je vidljivo odgovarajuće upravljanje programom u skladu sa odredbama ovog zakona, posebno uključujući:
 - operativne procedure usmjerene na obezbjeđenje urednog funkcionisanja programa pokrivenih obveznica u slučaju likvidacije, stečaja ili sanacije kreditne institucije,
 - dokaz o zaštitnim mehanizmima uspostavljenim radi obezbjeđenja da se sa dužnicima po kreditima koji su uključeni u skup za pokriće postupa na isti način kao sa istovjetnim dužnicima čiji krediti nijesu uključeni u skup za pokriće,
 - evidentiranje svih svojih transakcija koje se odnose na program pokrivenih obveznica i uspostavljanje odgovarajućih i primjerenih dokumentacionih sistema i procesa;
- 5) opis politika, postupaka i metodologija kojima se uređuje odobrenje, izmjena, obnova i refinansiranje kredita uključenih u skup za pokriće;
- 6) pojedinosti u vezi sa načinom rada, održavanjem, ovlašćenjima skupa investitora ako je propisano postojanje takvog skupa ili ako je propisano ad hoc sazivanje skupa investitora u određenim slučajevima.

Uz zahtjeve iz stava 1 ovog člana prilaže se detaljan opis imovine koja čini skup za pokriće i način njegovog kontinuiranog praćenja, kao i potvrda upravnika skupa za pokriće da imovina skupa za pokriće ispunjava zahtjeve u vezi sa imovinom prihvatljivom kao pokriće za pokrivene obveznice iz ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona.

Opis iz stava 5 ovog člana sadrži detaljan prikaz ispunjavanja uslova o izdvajanju imovine za pokriće i njene zaštite od drugih povjerilaca, kao i posljedice otvaranja postupka stečaja ili likvidacije ili sanacije nad tom kreditnom institucijom.

Uz zahtjev za odobrenje programa pokrivenih obveznica prilaže se odluka o imenovanju upravnika skupa za pokriće, kao i dokazi da imenovani upravnik skupa za pokriće ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se i ostali dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 22 stav 1 ovog zakona.

Nakon početnog izdavanja programa pokrivenih obveznica, izdavalac može da izda novo izdavanje pokrivenih obveznica unutar tog programa pokrivenih obveznica bez traženja novog odobrenja za program pokrivenih obveznica odnosno prethodnog mišljenja pod uslovom da je izdavanje u skladu sa odobrenjem koje je dato za program i u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona.

Pokrivene obveznice izdate u novom izdavanju imaju isti redosljed prvenstva u pogledu njihove naplate iz skupa pokrića kao pokrivene obveznice ranije izdate u tom programu.

Zahtjevi u pogledu pokrića iz člana 16 ovog zakona moraju da budu ispunjeni u pogledu obaveza koje proizlaze iz svih pokrivenih obveznica izdatih u okviru istog programa.

Ako bi novo izdavanje unutar tog programa dovelo do toga da ti zahtjevi ne bi bili ispunjeni u pogledu obaveza iz svih pokrivenih obveznica izdatih unutar tog programa, izdavalac ne smije da izda novo izdavanje, već mora za takvo izdavanje da zatraži dodatno odobrenje odnosno prethodno mišljenje u skladu sa članom 21 stav 6 ovog zakona.

Uz zahtjev za odobrenje programa pokrivenih obveznica prilaže se i potvrda o uplati naknade za izdavanje odobrenja Komisije u iznosu koji je utvrdila Komisija.

Iznos naknade za izdavanje odobrenja iz stava 13 ovog člana propisuje Komisija.

Odobrenje programa pokrivenih obveznica

Član 21

Pokrivene obveznice na osnovu ovog zakona može da izda samo kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja je od Komisije dobila odobrenje programa pokrivenih obveznica u okviru kojeg izdaje pokrivene obveznice.

Komisija rješenjem odobrava program pokrivenih obveznica ako utvrdi da su ispunjeni svi ostali uslovi iz člana 22 ovog zakona, osim uslova iz člana 22 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Prilikom odlučivanja o izdavanju prethodnog mišljenja Komisija ocjenjuje da li su ispunjeni uslovi propisani članom 22 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Komisija izdaje prethodno mišljenje u roku od 60 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva za izdavanje prethodnog mišljenja od strane kreditne institucije iz člana 20 stav 1 ovog zakona.

Centralna banka na zahtjev Komisije u roku iz stava 4 ovog člana, na osnovu podataka kojima raspolaže u okviru supervizije nad poslovanjem kreditnih institucija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje supervizija kreditnih institucija, dostavlja i neobavezujuće mišljenje o:

- 1) prikladnosti politika, postupaka i metodologija koje se odnose na izdavanje odobrenja, postupak izmjene uslova, produženja roka otplate i refinansiranja kredita koje kreditna institucija primjenjuje za vrste kredita uključenih u skup za pokriće;
- 2) prikladnosti sistema upravljanja rizicima u kreditnoj instituciji;
- 3) kvalitetu i prikladnosti politika, postupaka i metodologija koje kreditna institucija primjenjuje, a koje se odnose na vrednovanje imovine koja je uključena u skup za pokriće.

Izdavalac koji nakon dobijanja odobrenja namjerava da izmijeni program pokrivenih obveznica dužan je da o takvim namjeravanim izmjenama prethodno obavijesti Komisiju, a za svaku materijalno značajnu izmjenu izdavalac dužan je da zatraži odobrenje za izmjenu prethodno odobrenog programa.

Na postupak izdavanja odobrenja za materijalno značajnu izmjenu programa pokrivenih obveznica primjenjuju se odredbe koje se odnose na izdavanje odobrenja za program pokrivenih obveznica.

Obim ispitivanja zahtjeva za odobrenje programa pokrivenih obveznica odnosno zahtjeva za izdavanje prethodnog mišljenja

Član 22

Kreditna institucija može da dobije odobrenje i prethodno mišljenje ako program pokrivenih obveznica ispunjava sljedeće uslove, i to da:

- 1) sadrži odgovarajući poslovni plan kojim se uređuje i određuje izdavanje pokrivenih obveznica, uključujući i analizu rizika, a iz kojeg je jasno vidljivo da se izdavanjem pokrivenih obveznica neće ugroziti dugoročna održivost poslovanja te kreditne institucije niti njena sposobnost ispunjavanja regulatornih zahtjeva;
- 2) sadrži odgovarajuće politike, postupke i metodologije koje se odnose na izdavanje odobrenja, postupak izmjene uslova, produženja roka otplate i refinansiranja kredita uključenih u skup za pokriće, a služe zaštiti investitora;
- 3) rukovodni kadar i zaposlena lica zadužena za program pokrivenih obveznica imaju odgovarajuće kvalifikacije i znanja o izdavanju pokrivenih obveznica i upravljanju programom pokrivenih obveznica i da ta kreditna institucija posjeduje dovoljan broj zaposlenih sa stručnim kvalifikacijama potrebnim za obavljanje poslovanja sa pokrivenim obveznicama iz člana 24 stava 4 ovog zakona;
- 4) odabrani upravnik skupa za pokriće ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 5) ispunjava zahtjeve propisane ovim zakonom vezano za strukture skupa za pokriće, uključujući i zahtjev u pogledu usklađenog finansiranja, sastav skupa za pokriće i zahtjeve u pogledu pokrića, njegovog nadzora i registra skupa za pokriće, uključujući i potvrdu upravnika skupa za pokriće iz člana 14 ovog zakona, kao i uslove za rok dospeljeća pokrivenih obveznica;
- 6) da kreditna institucija ima uspostavljen sistem upravljanja rizicima koji proizlaze iz pokrivenih obveznica.

Bliže uslove iz stava 1 tač. 2, 3 i 5 ovog člana koji se odnose na program pokrivenih obveznica propisuje Komisija.

Postupak u vezi sa donošenjem odluke o odobrenju programa pokrivenih obveznica odnosno prethodnog mišljenja

Član 23

Komisija izdaje negativno prethodno mišljenje ako iz poslovnog plana ne može da utvrdi da se izdavanjem pokrivenih obveznica neće ugroziti dugoročna održivost poslovanja te kreditne institucije, niti njena sposobnost da ispunjava regulatorne zahtjeve.

Komisija o zahtjevu za odobrenje odlučuje rješenjem najkasnije u roku od 60 dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva koji sadrži prethodno mišljenje Komisije.

Komisija odbija zahtjev za izdavanje odobrenja ako:

- 1) utvrdi da kreditna institucija ili program pokrivenih obveznica ne ispunjava uslove iz člana 22 ovog zakona;
- 2) je izdala negativno prethodno mišljenje u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Komisija može da odbije zahtjev za izdavanje odobrenja ako:

- 1) je neobavezujuće mišljenje Centralne banke dostavljeno Komisiji na zahtjev iz člana 21 stav 4 ovog zakona i ukazuje na materijalne i značajne nedostatke u:
 - a) politikama, postupcima i metodologijama izdavaoca koje se odnose na izdavanje odobrenja, postupak izmjene uslova, produženja roka otplate i refinansiranja kredita uključenih u skup za pokriće, ili u njihovoj primjeni od strane izdavaoca;
 - b) sistemu upravljanja rizicima izdavaoca;
 - c) politikama, postupcima i metodologijama izdavaoca koje se odnose na vrednovanje imovine koja je uključena u skup za pokriće, ili u njihovoj primjeni od strane izdavaoca;
- 2) ima opravdan razlog za sumnju u objektivnost i tačnost potvrde upravnika skupa za pokriće iz člana 14 ovog zakona.

Protiv rješenja Komisije o zahtjevu za odobrenje programa pokrivenih obveznica ne može se izjaviti žalba.

Protiv rješenja Komisije o zahtjevu za odobrenje programa pokrivenih obveznica može se pokrenuti upravni spor.

Tužba kojom se pokreće upravni spor protiv rješenja Komisije ne odlaže izvršenje rješenja.

Upravljanje rizicima

Član 24

Izdavalac je dužan da ima odgovarajući sistem upravljanja rizicima za poslovanje sa pokrivenim obveznicama.

Sistem upravljanja rizicima uspostavlja se tako da obezbijedi identifikaciju, procjenu, kontrolu i praćenje svih rizika povezanih sa poslovanjem sa pokrivenim obveznicama, a posebno rizik druge ugovorne strane, kamatni rizik, valutni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i rizik likvidnosti.

Sistem upravljanja rizicima za poslovanje sa pokrivenim obveznicama mora da sadrži:

- 1) koncentracioni rizik mora da bude ograničen u skladu sa odgovarajućim limitom koncentracije;
- 2) propisan postupak na koji će se naći, u slučaju povećane izloženosti nekom od rizika, taj rizik smanjiti, uključujući i postupak blagovremenog prosljeđivanja informacija donosiocima odluka;
- 3) obavezu da se, u slučaju promijenjenih uslova, sistem upravljanja prilagodi u kratkom roku i obavezu da se sistem upravljanja revidira najmanje jednom godišnje;
- 4) kvartalne izvještaje o funkcionisanju sistema upravljanja rizicima u kojima se prikazuje kako izdavalac upravlja rizicima u skladu sa st. 1, 2 i 4 ovog člana, a koja se podnose upravi izdavaoca.

Izdavalac je dužan da prije dobijanja odobrenja iz člana 21 ovog zakona sprovede i detaljnu pisanu analizu svih rizika za poslovanje sa pokrivenim obveznicama i da ima dovoljan broj zaposlenih lica koja imaju odgovarajuće kvalifikacije i znanja o izdavanju pokrivenih obveznica i upravljanju programom pokrivenih obveznica.

Analiza rizika iz stava 4 ovog člana obuhvata:

- 1) identifikaciju finansijskih, operativnih, pravnih i tržišnih rizika;
- 2) procjenu potencijalnog uticaja svakog identifikovanog rizika na poslovanje;
- 3) definisanje i planiranje mjera za ublažavanje svakog od rizika;
- 4) mehanizme za praćenje efikasnosti preduzetih mjera.

Postojanje stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje poslovanja sa pokrivenim obveznicama detaljno se utvrđuje u pisanom obliku.

Primjena pravila o prospektu izdavanja i/ili uvrštenja na uređeno tržište

Član 25

Izdavalac je dužan da izradi prospekt u slučajevima i u sadržaju kako je to propisano odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Nadzor pokrivenih obveznica u slučaju stečaja, likvidacije ili sanacije izdavaoca

Član 26

Komisija sarađuje sa Centralnom bankom u slučaju sanacije izdavaoca kako bi se obezbijedila zaštita prava i interesa investitora, pored ostalog tako što se tokom postupka sanacije provjerava da li se kontinuirano i dobro upravlja programom pokrivenih obveznica.

Komisija sarađuje sa specijalnim upravnikom u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca koji međusobno razmjenjuju informacije kako bi se obezbijedila zaštita prava i interesa investitora, pored ostalog tako što se

tokom postupka stečaja ili likvidacije provjerava da li se kontinuirano i dobro upravlja programom pokrivenih obveznica.

Nadležni organi u postupku stečaja ili likvidacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka, dužni su da prilikom korišćenja svojih ovlašćenja u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca obezbijede da svoja ovlašćenja ne izvršavaju na način koji će ugroziti ostvarivanje prava iz pokrivenih obveznica i skupa za pokriće, a koja investitori imaju u skladu sa ovim zakonom.

Izveštavanje nadležnih organa

Član 27

Izdavalac je dužan da jednom u šest mjeseci Komisiji dostavlja informacije o programu pokrivenih obveznica, kao i na zahtjev, i to informacije o:

- 1) prihvatljivosti imovine i zahtjevima u pogledu skupa za pokriće;
- 2) izdvajanju imovine za pokriće;
- 3) upravniku skupa za pokriće i radu upravnika skupa za pokriće;
- 4) zahtjevima u pogledu pokrića;
- 5) baferu za likvidnost skupa za pokriće;
- 6) uslovima za strukture za produženje roka dospeljeća, kad je to primjenjivo.

Izdavalac je dužan, da u slučaju sanacije izdavaoca, dostavi Komisiji sve dodatne informacije koje se odnose na zaštitu investitora i ostvarivanje njihovih prava iz pokrivenih obveznica, a u slučaju stečaja ili likvidacije, dodatne informacije dostavljaju se Komisiji.

Izdavalac je dužan da, na zahtjev Komisije, dostavi izvještaje i informacije o svim pitanjima važnim za zaštitu investitora i sprovođenje nadzora nad primjenom ovog zakona.

Ne smatra se da izdavalac krši bankarsku ili poslovnu tajnu, obavezu zaštite ličnih podataka ili bilo koju drugu obavezu o povjerljivosti podataka, bez obzira na to radi li se o podacima koji se štite na ugovornom, zakonskom ili drugom osnovu, ako se radi o informacijama koje se odnose na skup za pokriće i ako se te informacije otkriju Komisiji ili licima koje Komisija odredi, kao i ako se ti podaci otkriju:

- 1) kreditnoj instituciji u postupku u kojem druga kreditna institucija razmatra sticanje skupa za pokriće u skladu sa odredbama ovog zakona, uključujući i nezavisne savjetnike te kreditne institucije;
- 2) upravicima skupa za pokriće;
- 3) revizorima i ovlašćenim procjenjivačima imovine.

Lica koja u skladu sa stavom 4 ovog člana dođu u posjed informacija koji su bankarska ili poslovna tajna, ili lica koja dođu u posjed ličnih podataka dužnika, imaju obavezu da čuvaju takve informacije kao tajnu u skladu sa propisima koja se primjenjuju na bankarsku ili poslovnu tajnu i propisima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka.

Ovlašćenja Komisije kod nadzora pokrivenih obveznica

Član 28

Komisija je ovlašćena da sprovodi nadzor nad izdavaocem i upravnikom skupa za pokriće, odnosno specijalnim upravnikom, i da provjerava postupaju li oni u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Nadzor iz stava 1 ovog člana, uključujući i izricanje nadzornih mjera Komisije, sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, kojim je uređen postupak sprovođenja nadzora od strane Komisije, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Komisija može da sprovede neposredni nadzor u poslovnim prostorijama izdavaoca i posredni nadzor prikupljanjem i analizom izvještaja i informacija i kontinuiranim praćenjem usklađenosti izdavaoca sa odredbama ovog zakona i podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Komisija je ovlašćena da redovno preispituje program pokrivenih obveznica radi ocjene usklađenosti sa ovim zakonom.

Komisija može da izda smjernice o izdavanju pokrivenih obveznica.

Način sprovođenja nadzora od strane Komisije

Član 29

Komisija nadzor po službenoj dužnosti obavlja:

- 1) neposrednim nadzorom, u prostorijama subjekta nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona, pregledom dokumentacije, provjerom i procjenom cjelokupnog poslovanja u vezi sa izdavanjem pokrivenih obveznica, sprovođenjem razgovora sa članovima uprave, članovima nadzornog odbora i drugim relevantnim licima, upravnikom skupa za pokriće, odnosno specijalnim upravnikom, kao i u prostorijama Komisije;
- 2) posrednim nadzorom u prostorijama Komisije, na osnovu analize izvještaja koje su subjekti nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona dužni da u propisanim rokovima dostavljaju Komisiji, i praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije, obavještenja i informacija dobijenih na poseban zahtjev Komisije, kao i praćenjem, prikupljanjem i provjerom objavljenih informacija i drugih podataka i saznanja iz drugih izvora i provjerom i procjenom poslovanja ili postupanja na osnovu dostavljenih izvještaja i prikupljenih podataka.

U postupcima nadzora koje vodi u skladu sa odredbama ovog zakona, Komisija donosi rješenja i zaključke.

Na pitanja postupka nadzora koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

U postupku iz stava 1 ovog člana, Komisija odlučuje po pravilu bez usmene rasprave.

Protiv rješenja donijetog u postupku nadzora može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana prijema tih akata.

Ovlašćena lica

Član 30

Nadzor iz člana 29 ovog zakona obavljaju zaposleni Komisije (u daljem tekstu: ovlašćena lica Komisije).

Prilikom obavljanja nadzora nad ispunjavanjem obaveza propisanih odredbama ovog zakona, Komisija može da zatraži stručnu pomoć revizora ili drugih stručno osposobljenih lica, pri čemu se na ta lica primjenjuju propisi o tajnosti koji se primjenjuju na zaposlene Komisije.

Obavještenje o neposrednom nadzoru

Član 31

Prije početka sprovođenja neposrednog nadzora, subjektu nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona dostavlja se pisano obavještenje o neposrednom nadzoru koje naročito sadrži:

- 1) predmet nadzora;
- 2) podatke o licima ovlašćenim za nadzor;
- 3) podatke o lokaciji na kojoj će se nadzor obavljati;
- 4) datum početka sprovođenja nadzora; i
- 5) period poslovanja koji će biti predmet nadzora.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana može da sadrži i informacije koje je subjekt nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona dužan da pripremi ovlašćenim licima Komisije za sprovođenje neposrednog nadzora.

Komisija može tokom nadzora da dopuni obavještenje o nadzoru na koje se primjenjuje odredba stava 1 ovog člana.

Obavještenje o neposrednom nadzoru dostavlja se subjektu nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona u roku koji ne može biti kraći od tri dana prije početka nadzora.

Izuzetno od odredbe stava 4 ovog člana, ovlašćena lica Komisije mogu dostaviti obavještenje o neposrednom nadzoru najkasnije na dan početka sprovođenja nadzora ako je potrebno hitno sprovođenje nadzora ili ako na drugi način nije moguće postići svrhu određenog nadzora.

Neposredni nadzor

Član 32

Subjekt nadzora iz člana 28 stava 1 ovog zakona dužan je da, nakon prijema obavještenja o nadzoru, omogući ovlašćenim licima Komisije sprovođenje neposrednog nadzora u sjedištu izdavaoca i na drugim mjestima gdje on ili drugo lice po njegovom ovlašćenju obavlja djelatnosti i poslove vezane za nadzor koji vrši Komisija.

Subjekt nadzora dužan je da ovlašćenim licima Komisije, na njihov zahtjev, omogući pregled poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije, administrativnih ili poslovnih evidencija, kao i nadzor nad informacionim sistemom i tehnologijama koje omogućavaju rad informacionog sistema, u obimu potrebnom za sprovođenje nadzora u skladu sa ovim zakonom.

Subjekt nadzora dužan je da ovlašćenim licima Komisije, na njihov zahtjev, dostavi svu traženu poslovnu dokumentaciju, izvode, kopije poslovnih knjiga, druge evidencije o prometu podataka, administrativne ili poslovne evidencije u papirnom obliku ili u elektronskom zapisu na mediju i u obliku koji zahtijevaju ovlašćena lica Komisije, a u vezi sa skupom za pokriće.

Subjekt nadzora dužan je da obezbijedi ovlašćenim licima Komisije standardni pristup sistemu za upravljanje bazama podataka, radi sprovođenja nadzora pomognutog računarskim programima.

Kada izdavalac u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje kreditnih institucija izdvoji određene postupke, usluge ili aktivnosti koje se odnose na izdavanje pokrivenih obveznica, a koje bi inače obavljao sam izdavalac, dužan je da radi efikasnog nadzora u skladu sa ovim zakonom, ugovorno obezbijedi da pružalac usluga sarađuje sa Komisijom u vezi sa izdvojenim procesima, kao i da Komisija ima efikasan pristup podacima vezanim za izdvojene procese i odgovarajućim poslovnim prostorijama pružaoca usluga i da Komisija može da koristi to pravo pristupa.

Završetak postupka neposrednog nadzora

Član 33

Nakon sprovedenog neposrednog nadzora, ovlašćena lica Komisije sačinjavaju zapisnik o obavljenom nadzoru koji se dostavlja subjektu nadzora, sa detaljnim opisom i obrazloženjem utvrđenih činjenica.

Na dostavljeni zapisnik, subjekt nadzora ima pravo da izjavi prigovor Komisiji u roku navedenom u zapisniku, a koji ne može biti kraći od osam dana od dana njegovog prijema.

Prigovor iz stava 2 ovog člana može da se preda Komisiji neposredno u pisanom obliku, pošalje poštom, dostavi u elektronskom obliku u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument i elektronska identifikacija.

Ako u postupku nadzora nijesu utvrđene povrede odredbi ovog zakona za koje je potrebno izreći nadzorne mjere, ili su one utvrđene, ali su otklonjene do sačinjavanja zapisnika, Komisija donosi rješenje kojim se utvrđuje da je postupak nadzora obustavljen.

Ako su povrede odredbi ovog zakona utvrđene zapisnikom otklonjene nakon sačinjavanja zapisnika, a prije donošenja rješenja o nadzornim mjerama, Komisija sačinjava dopunu zapisnika i ako su otklonjene

sve utvrđene povrede odredbi ovog zakona i donosi rješenje kojim se utvrđuje da su povrede otklonjene i postupak nadzora obustavljen.

Prije donošenja rješenja iz stava 5 ovog člana, Komisija može da provjeri postupanje subjekta nadzora i da zatraži dostavljanje dokumentacije ili drugih dokaza kako bi se utvrdilo jesu li nezakonitosti i/ili nepravilnosti otklonjene u skladu sa nadzornim mjerama Komisije.

Razlozi i obavezan sadržaj prigovora

Član 34

Prigovor na zapisnik o neposrednom nadzoru dopušten je ako je:

- 1) zapisnik o obavljenom nadzoru sačinjen u nadzoru nad licem nad kojim Komisija nije nadležna da sprovede nadzor;
- 2) u zapisniku pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje;
- 3) pogrešno primijenjeno materijalno ili procesno pravo;
- 4) u zapisniku, na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, izveden pogrešan ili nepotpun zaključak.

Prigovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) navođenje zapisnika na koji se prigovor podnosi;
- 2) izjavu da se navodi iz zapisnika osporavaju u cjelosti ili u određenom djelu;
- 3) razloge prigovora; i
- 4) druge podatke u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

U prigovoru subjekt nadzora može da navede nove činjenice i dostavi materijalne dokaze kojima osporava navode iz zapisnika o postojanju nedostataka, nezakonitosti i nepravilnosti.

Ako se subjekt nadzora poziva na isprave, dužan je da ih dostavi uz prigovor.

Komisija je dužna da razmotri prigovor iz stava 1 ovog člana, a ako Komisija ne usvoji prigovor, razloge neusvajanja navodi u obrazloženju rješenja kojim se izriče nadzorna mjera.

Ako Komisija smatra da je prigovor osnovan, sačinjava dopunu zapisnika, na koju se ne može podnijeti prigovor.

Završetak postupka posrednog nadzora

Član 35

U slučaju povreda obaveza propisanih ovim zakonom od strane subjekta nadzora, utvrđenih u postupku posrednog nadzora, ovlašćeno lice Komisije sačinjava zapisnik.

Zapisnik o obavljenom nadzoru dostavlja se subjektu nadzora, sa detaljnim opisom činjenica utvrđenih u postupku nadzora.

Na završetak postupka posrednog nadzora shodno se primjenjuju odredbe čl. 33 i 34 ovog zakona.

Uvid u spis

Član 36

Od pokretanja postupka nadzora od strane Komisije, stranka u postupku ovlašćena je da izvrši uvid u spis.

Uvid u spis iz stava 1 ovog člana u skladu sa ovim zakonom ima i stranka protiv koje je pokrenut postupak za izricanje nadzornih mjera.

Spis iz stava 1 ovog člana sastoji se od svih dokumenata koje je Komisija primila, izradila ili prikupila tokom vođenja postupka, u elektronskom ili pisanom obliku.

Komisija omogućava uvid u spis stranci u elektronskom ili pisanom obliku, koje se stranci šalju elektronskim putem, poštom ili pozivanjem stranke da pregleda dostupne spise u prostorijama Komisije.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Komisija neće omogućiti uvid u spis koji se ne odnosi na povjerljive informacije koje je Komisija primila radi obavljanja nadzora ili drugih zadataka na koje je ovlašćena, ili informacije koje je Komisija primila u postupku razmjene informacija sa drugim nadzornim organima u Crnoj Gori ili van nje, kao i na informacije koje predstavljaju poslovnu ili profesionalnu tajnu pravnog ili fizičkog lica koja nije stranka u postupku.

Informacija iz stava 5 ovog člana predstavlja poslovnu tajnu ako su ispunjeni kriterijumi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita tajnosti podataka, a teret dokazivanja da je informacija poslovna tajna je na licu koje to tvrdi.

Nadzorne mjere Komisije

Član 37

Na osnovu zapisnika, prigovora na zapisnik, dopune zapisnika i ostalih činjenica utvrđenih u postupku nadzora, Komisija može subjektu nadzora donijeti rješenje o nadzornim mjerama u skladu sa ovim zakonom, radi usklađivanja poslovanja subjekata nadzora.

Ako utvrdi povrede odredbi ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu zakona, Komisija može rješenjem da izrekne jednu ili više nadzornih mjera, vodeći računa o tome da mjera bude djelotvorna, srazmjerna i odvratajuća, i to da:

- 1) otkloni nezakonitosti i nepravilnosti, uključujući nalog fizičkom ili pravnom licu da prestane sa nezakonitim postupanjem i da to ne ponavlja;
- 2) javno objavi identitet fizičkog ili pravnog lica;
- 3) naloži upravi izdavaoca za razrješenje upravnika skupa za pokriće i imenovanje novog upravnika;
- 4) ukine rješenja kojim je Komisija odobrila program pokrivenih obveznica, čime se poništava prethodno mišljenje Komisije i o tome obavjesti Centralnu banku.

Izdavalac je dužan da izvrši mjere na način i u rokovima utvrđenim rješenjem Komisije.

Kada se u nadzoru utvrde nezakonitosti i/ili nepravilnosti koje treba ispraviti, Komisija izdavaocu rješenjem nalaže mjere za njihovo otklanjanje i/ili, ako je to primjenjivo, nalaže prestanak postupanja koje predstavlja povredu ovog zakona, odnosno drugih relevantnih propisa, uz napomenu da se takvo postupanje ne ponovi.

Ako utvrdi kršenje obaveza upravnika skupa za pokriće propisanih članom 14 ovog zakona Komisija može da izrekne mjeru iz stava 2 tačka 3 ovog člana.

Ukidanje rješenja kojim je Komisija odobrila program pokrivenih obveznica ne utiče na već izdate pokrivene obveznice iz tog programa, pri čemu izdavalac nakon donošenja tog rješenja ne smije da izdaje pokrivene obveznice iz istog programa.

Otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti

Član 38

Subjekt nadzora je dužan da otkloni utvrđene povrede odredbi ovog zakona i da podnese Komisiji izvještaj o mjerama koje je preduzeo radi njihovog otklanjanja, u roku koji odredi Komisija.

Uz izvještaj iz stava 1 ovog člana subjekt nadzora je dužan da priloži dokumentaciju i druge dokaze koji potvrđuju da su utvrđene povrede odredbi ovog zakona otklonjene.

Ako izvještaj nije potpun ili iz priložene dokumentacije i drugih dokaza ne proizlazi da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Komisija nalaže dopunu izvještaja i određuje rok u kojemu se izvještaj mora dopuniti.

Ako Komisija na osnovu izvještaja, priložene dokumentacije i drugih dokaza zaključi da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, donosi rješenje kojim se utvrđuje da su te nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene i da je postupak nadzora obustavljen.

Prije donošenja rješenja iz stava 4 ovog člana, Komisija može da sprovede i ponovni nadzor subjekta nadzora u mjeri potrebnoj da utvrdi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene na odgovarajući način i u odgovarajućem obimu.

Saradnja nadležnih organa

Član 39

Radi primjene odredbi ovog zakona Komisija sarađuje sa Centralnom bankom razmjenom informacija iz stava 2 ovog člana, u skladu sa pisanim sporazumom koji sadrži jasne procedure za razmjenu informacija, definisane rokove i informacije koje se obavezno dostavljaju, kao i mehanizme kontrole nad primjenom sporazuma.

Saradnja iz stava 1 ovog člana uključuje međusobno pružanje svih informacija koje su relevantne za obavljanje nadzornih zadataka drugog nadležnog organa u skladu sa odredbama ovog zakona ili drugih zakona iz nadležnosti Komisije i Centralne banke, a koja uključuje dostavljanje svih relevantnih informacija na zahtjev drugog nadležnog organa imenovanog u skladu sa ovim zakonom ili na sopstvenu inicijativu.

Komisija sarađuje i sa drugim nadležnim organima drugih država članica imenovanih u skladu sa propisima kojima se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica i nadzor pokrivenih obveznica.

Saradnja iz stava 3 ovog člana podrazumijeva međusobno pružanje svih informacija koje su relevantne za obavljanje nadzornih zadataka drugog nadležnog organa, a koja obuhvata dostavljanje svih:

- 1) relevantnih informacija na zahtjev Komisije, i
- 2) bitnih informacija Komisiji ili drugim nadležnim organima koji su imenovani u skladu sa propisima kojima se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica i nadzor pokrivenih obveznica u drugim državama članicama.

Sporazumi iz st. 1 i 3 ovog člana objavljuju se na internet stranicama nadležnih organa, osim dijelova koji sadrže povjerljive informacije u skladu sa zakonom.

Komisija i Centralna banka su dužne da u svojim godišnjim izvještajima javno objave sažetak aktivnosti u vezi sa razmjenom informacija i saradnjom u skladu sa ovim zakonom.

Komisija sarađuje sa EBA-om ili po potrebi sa Evropskim nadzornim tijelom za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala (ESMA).

Informacije iz st. 1 do 7 ovog člana smatraju se relevantnim ako bi mogle bitno da utiču na ocjenu zakonske usklađenosti izdavanja pokrivenih obveznica, i u drugoj državi članici.

Dostavljanje informacija nadležnim organima iz st. 1 do 7 ovog člana ne smije da bude selektivno niti zasnovano na diskrecionoj ocjeni o značaju informacije, već mora da obuhvati sve relevantne informacije koje su potrebne za ispunjavanje poslova nadzora.

Prijavljivanje postupanja suprotno odredbama ovog zakona

Član 40

Komisija je dužna da obezbijedi uslove za prijavljivanje postupanja koja su suprotna ovom zakonu i to:

- 1) utvrđivanjem i obezbjeđenjem sprovođenja postupka za prijem prijava, uključujući uspostavljanje sigurnih sredstava komunikacije za prijem prijava;
- 2) zaštitom od diskriminacije lica koje prijavi postupanje suprotno ovom zakonu; i
- 3) zaštitom identiteta lica koje prijavi postupanje suprotno ovom zakonu, odnosno fizičkog lica koje je osumnjičeno za postupanje suprotno ovom zakonu, osim u postupku pred nadležnim državnim organom.

Kreditne institucije koje izdaju pokrivenne obveznice dužne su da imaju uspostavljene odgovarajuće interne postupke po kojima zaposleni mogu da prijave postupanje suprotno ovom zakonu.

Kreditna institucija ili drugo lice ne smije da pozove na odgovornost lica koje učini dostupnim Komisiji informacije o postupanju suprotno ovom zakonu, niti da diskriminiše to lice ili na drugi način ograniči ili onemogući ostvarivanje prava tog lica.

Obaveza objavljivanja

Član 41

Komisija je dužna da na svojoj internet stranici objavi:

- 1) tekst zakona kojim se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica i nadzor pokrivenih obveznica, a koji je objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, podzakonske akte donijete u skladu sa ovim zakonom, kao i smjernice i preporuke koje će na zahtjev ili po službenoj dužnosti donijeti ili usvojiti u vezi sa ovim zakonom;
- 2) spisak kreditnih institucija kojima je odobren program pokrivenih obveznica;
- 3) spisak pokrivenih obveznica koje imaju pravo da koriste oznaku „evropska pokrivena obveznica“ i spisak pokrivenih obveznica koje imaju pravo da koriste oznaku „evropska pokrivena obveznica (Premium)“.

Prilikom objavljivanja informacija iz stava 1 ovog člana Komisija je dužna da vodi računa o tome da su te informacije dovoljne da se omogući sadržajno poređenje postupanja nadležnih organa drugih država članica određenih u skladu sa propisima kojima se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica i nadzor pokrivenih obveznica.

Komisija je dužna da ažurira, odnosno bez odlaganja objavi sve promjene informacija iz st. 1 i 2 ovog člana.

Komisija jednom godišnje obavještava EBA-u o spisku kreditnih institucija iz stava 1 tačka 2 ovog člana i spisku pokrivenih obveznica iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Naknade

Član 42

Izdavaoci pokrivenih obveznica dužni su da plaćaju naknadu za nadzor Komisiji.

Visinu naknade iz stava 1 ovog člana, način obračuna i plaćanja naknade propisuje Komisija.

IV. STEČAJ ILI LIKVIDACIJA IZDAVAOCA

Otvaranje postupka stečaja ili likvidacije nad izdavaocem

Član 43

Stečajni postupak i postupak likvidacije nad kreditnom institucijom koja je izdavalac pokrivenih obveznica otvara i sprovodi Centralna banka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka.

Centralna banka, po donošenju rješenja o otvaranju postupka stečaja ili likvidacije nad izdavaocem pokrivenih obveznica, dužna je da bez odlaganja pisanim putem obavijesti Komisiju, uz dostavljanje tog rješenja.

Upravnik skupa za pokriće dužan je da izračuna procenat koji potraživanje iz pokrivenih obveznica predstavlja u ukupnim potraživanjima isplatnog reda kojem to potraživanje pripada, kao i da taj podatak dostavi specijalnom upravniku, likvidacionom i stečajnom upravniku.

Nakon prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana, Komisija je dužna da, bez odlaganja, razriješi dosadašnjeg upravnika skupa za pokriće i imenuje specijalnog upravnika.

Specijalni upravnik može biti samo lice iz reda stručnih lica iz kojeg se bira upravnik skupa za pokriće, u skladu sa članom 14 stav 2 ovog zakona, ili dosadašnji upravnik skupa za pokriće izdavaoca.

Specijalni upravnik preuzima dužnosti i ovlašćenja upravnika skupa za pokriće danom imenovanja.

Dosadašnji upravnik skupa za pokriće dužan je da i dalje pruža sve informacije potrebne za upravljanje skupom za pokriće i omogućiti specijalnom upravniku da preuzme svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćenja i dužnosti specijalnog upravnika

Član 44

Specijalni upravnik obezbjeđuje zaštitu prava i interesa investitora i ima sva prava, dužnosti i ovlašćenje koje je uprava izdavaoca imala u odnosu na skup za pokriće i u odnosu na pokrivene obveznice i ovlašćen je da produži rok dospijeca pokrivenih obveznica u skladu sa uslovima ponude i ovim zakonom.

Specijalni upravnik naplaćuje dospjela potraživanja iz skupa za pokriće i isplaćuje dospjela potraživanja iz pokrivenih obveznica u skladu sa uslovima njihove emisije i obavlja sve pravne radnje potrebne kako bi se potraživanja iz skupa za pokriće naplatila ili, ako je to u interesu investitora, prodale odnosno refinansirale.

Specijalni upravnik obezbjeđuje da je sva imovina koja ulazi u skup za pokriće odvojena od ostale imovine izdavaoca i u tu svrhu ovlašćen je da otvara posebne račune i da preduzima sve pravne radnje potrebne za potpuno odvajanje imovine skupa za pokriće iz likvidacione odnosno stečajne mase.

Specijalni upravnik zastupa izdavaoca u pravnim poslovima sa trećim licima koje je potrebno zaključiti radi održavanja skupa za pokriće, uključujući zaključivanje izmjena i dopuna ugovora iz kojih proizlazi imovina u skupu za pokriće, u svim postupcima pokrenutim radi zaštite prava investitora, uključujući stečajne postupke, parnične i izvršne postupke protiv dužnika i vlasnika sredstava obezbijedenja radi plaćanja ili naplate sredstava iz kolaterala.

Prilikom zastupanja specijalni upravnik pored naziva pravnog lica izdavaoca navodi „program pokrivenih obveznica“, koji se legitimira kao „specijalni upravnik programa pokrivenih obveznica“.

Specijalni upravnik ovlašćen je da angažuje pravne zastupnike u ime izdavaoca, a za račun investitora.

Sva prava i obaveze koje proizilaze iz pravnih radnji specijalnog upravnika ulaze u skup za pokriće.

Ako imovina iz skupa za pokriće nije dovoljna za potpuno namirenje potraživanja investitora i ugovornih strana iz ugovora o derivatima koje ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona na dan dospijeca, specijalni upravnik plaća srazmjerni udio tih potraživanja koje dospijevaju na dan ili prije dana plaćanja.

Ugovorni uslovi pokrivenih obveznica uređuju isplatu preostalog dijela potraživanje investitora i ugovornih strana iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona.

Specijalni upravnik i Komisija dužni su da redovno razmjenjuju informacije od značaja za ispunjavanje obaveza prema investitorima.

Na obaveze izvještavanja u odnosu na skup za pokriće koje ima specijalni upravnik shodno se primjenjuju odredbe člana 27 ovog zakona.

Prava, dužnosti i ovlašćenja specijalnog upravnika iz stava 1 ovog člana ne uključuju prava, ovlašćenja i dužnost u odnosu na stečajnu ili likvidacionu masu izdavaoca, niti ovlašćenje da zahtijeva uključivanje nove imovine iz stečajne ili likvidacione mase u skup za pokriće.

Stečajni upravnik odnosno likvidacioni upravnik nema nikakva ovlašćenja nad skupom za pokriće ni pokrivenim obveznicama i nije ovlašćen da njima raspolaže ni na koji način.

Stečajni upravnik odnosno likvidacioni upravnik i specijalni upravnik razmjenjuju informacije koje su im potrebne za obavljanje njihovih dužnosti.

Stečajni upravnik odnosno likvidacioni upravnik izdavaoca ovlašćen je da pregleda izvještaje specijalnog upravnika.

Troškovi specijalnog upravnika plaćaju se iz doprinosa skupa za pokriće, pri čemu specijalni upravnik može da koristi zaposlene i resurse izdavaoca na teret skupa za pokriće ako je to potrebno za ispunjenje dužnosti specijalnog upravnika.

Na nagradu za rad i naknadu troškova specijalnog upravnika shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje stečaj.

Preuzimanje pokrivenih obveznica od treće strane

Član 45

Specijalni upravnik dužan je da pokuša da prenese obaveze iz pokrivenih obveznica i skup za pokriće drugoj kreditnoj instituciji sa sjedištem u Crnoj Gori (u daljem tekstu: sticalac), i u tu svrhu, specijalni upravnik sačinjava bazu podataka dostupnu putem interneta sa šifrovanim pristupom, koja se mora postaviti najkasnije u roku od 60 dana od dana otvaranja postupka stečaja ili likvidacije izdavaoca.

Baza podataka mora sadržati sve relevantne informacije koje se odnose na skup za pokriće i obaveze izdavaoca iz pokrivenih obveznica, kako bi potencijalni sticalac mogao izvršiti pravnu i ekonomsku procjenu vrijednosti skupa za pokriće i obaveza iz pokrivenih obveznica.

Prenos iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu ugovora o kupoprodaji između izdavaoca kojeg zastupa specijalni upravnik i sticaoca.

Ugovor o kupoprodaji naročito sadrži:

- 1) jasnu identifikaciju izdavaoca, sticaoca, skup za pokriće i pokrivene obveznice;
- 2) izričitu odredbu da sticalac preuzima sve obaveze iz pokrivenih obveznica;
- 3) odredbu o kupoprodajnoj cijeni koja se plaća u stečajnu odnosno likvidacionu masu izdavaoca.

Prilikom utvrđivanja kupoprodajne cijene iz stava 4 tačka 3 ovog člana uzimaju se u obzir i obaveze izdavaoca iz pokrivenih obveznica i derivata i u slučaju da je procjena vrijednosti skupa za pokriće jednaka ili manja od zbira preostale glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i obaveza izdavaoca prema drugim ugovornim stranama ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona.

Ugovor o kupoprodaji proizvodi pravno dejstvo nakon odobrenja, odnosno prethodne saglasnosti Komisije.

Na davanje odobrenja, odnosno prethodne saglasnosti na ugovor o kupoprodaji shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na davanje prethodnog mišljenja i odobrenja programa pokrivenih obveznica, pri čemu se neće ponovno ispitivati uslovi koji se po prirodi stvari ne mijenjaju prenosom skupa za pokriće na novu kreditnu instituciju.

U slučaju prenosa na osnovu ugovora o kupoprodaji, investitori i druge ugovorne strane iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, nemaju potraživanja prema stečajnoj ili likvidacionoj masi kreditne institucije koja je prenijela pokrivene obveznice, a eventualna preostala vrijednost iz skupa za pokriće ne dijeli se povjeriocima te kreditne institucije, već postaje imovina sticaoca.

Izuzetno od stava 8 ovog člana, u slučaju da dođe do prenosa skupa za pokriće na osnovu ugovora o kupoprodaji, izdavalac, odnosno stečajna ili likvidaciona masa izdavaoca odgovorni su sticaocu za postojanje potraživanja koja čine skup za pokriće na dan kada ugovora o kupoprodaji proizvodi pravno dejstvo.

Prenosom skupa za pokriće na sticaoca, sticalac preuzima ugovornu poziciju izdavaoca u odnosu na pokrivene obveznice, kao i prava i obaveze izdavaoca prema investitorima i drugim ugovornim stranama ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, i obavezan je da se pridržava ugovornih uslova pokrivenih obveznica.

Prenos iz stava 10 ovog člana ne predstavlja prenos privrednih subjekata, dijela privrednih subjekata ili privredne djelatnosti koja zadržava privrednu cjelovitost.

Ako do preuzimanja pokrivenih obveznica u skladu sa odredbama ovog zakona ne dođe, Centralna banka rješenjem odlučuje da se odredi prodaja skupa za pokriće drugoj kreditnoj instituciji sa sjedištem u Crnoj Gori.

Centralna banka u svojoj odluci poziva kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori da u roku od 14 dana od objavljivanja odluke iskažu interes za preuzimanje skupa za pokriće Komisiji i specijalnom upravniku.

Specijalni upravnik dužan je da omogući kreditnim institucijama, koje su iskazale interes za preuzimanje skupa za pokriće, pristup podacima koji se odnose na skup za pokriće i obaveze kreditne institucije iz pokrivenih obveznica.

Kreditne institucije koje su iskazale interes mogu u roku od tri mjeseca, računajući od isteka roka za iskazivanje interesa, podnijeti ponudu za preuzimanje skupa za pokriće.

Komisija nalaže specijalnom upravniku da zaključi ugovor o kupoprodaji sa kreditnom institucijom koja je ponudila najvišu cijenu za otkup.

U slučaju da dvije ili više kreditnih institucija ponude jednaku najvišu cijenu, Komisija nalaže specijalnom upravniku da zaključi ugovor o prodaji sa kreditnom institucijom čija je ponuda primljena prva.

Produženje roka za okončanje stečaja ili likvidacije kreditne institucije

Član 46

Ako se prenos pokrivenih obveznica u skladu sa članom 45 ovog zakona ne dovrši u roku za okončanje postupka stečaja ili likvidacije koji je propisan zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka, Centralna banka može, na predlog specijalnog upravnika, da produži taj rok za dodatne tri godine ako je to potrebno radi potpunijeg namirenja investitora, pri čemu se taj rok može produžiti više puta.

Produženje roka u skladu sa stavom 1 ovog člana ne sprečava da se stečaj ili likvidacija ostale imovine završi u zakonom za to propisanom roku.

Na pitanja stečaja ili likvidacije izdavaoca koji nijesu uređeni ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka.

Zaštita skupa za pokriće u slučaju prenosa

Član 47

Sticalac skupa za pokriće iz člana 45 ovog zakona smatra se pravnim sljedbenikom izdavaoca u vezi sa prenesenom imovinom, pravima i obavezama.

Javni registri Komisije, Centralno klirinško depozitarno društvo i drugi registri na osnovu ugovora o kupoprodaji i odobrenja Komisije iz člana 45 stav 6 ovog zakona upisuju sticaoca kao imaoca, odnosno obezbijeđenog povjerioca na cjelokupnoj imovini i kolateralima iz prenesenog skupa za pokriće.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, imovinu u postupku sanacije kreditne institucije moguće je prenijeti i na osnovu odluke Centralne banke, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

Notar sačinjava potvrdu o izvršenju u korist sticaoca ako je ugovor iz člana 45 stav 3 ovog zakona ovjeren od notara ili sastavljen u obliku pravnih spisa ili solemnizovane isprave sa pristankom za sprovođenje izvršenja neposredno na osnovu tog ugovora.

Likvidacija skupa za pokriće

Član 48

Ako se prenos pokrivenih obveznica u skladu sa članom 45 ovog zakona ne završi u roku za okončanje stečaja ili likvidacije koji je propisan zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka, a postane jasno da skup za pokriće neće biti dovoljan za namirenje potraživanja investitora i drugih ugovornih strana ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, specijalni upravnik može u cjelosti ili djelimično da proda imovinu koja se nalazi u skupu za pokriće, o čemu je dužan da prethodno obavijesti Komisiju.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži detaljno obrazloženje o tome na koji je način specijalni upravnik utvrdio da su uslovi za prodaju imovine koja se nalazi u skupu za pokriće ispunjeni, kao i procjenu efekata prodaje imovine iz skupa za pokriće na investitore.

Prilikom prodaje imovine iz stava 1 ovog člana specijalni upravnik je ovlašćen da preduzima pravne radnje radi cjelokupne ili djelimične prodaje imovine koja čini skup za pokriće, kao i ostale radnje unovčenja stečajne imovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, pri čemu mu nije potrebna saglasnost bilo kojeg trećeg lica, a na te pravne radnje ne primjenjuju se procesne odredbe zakona kojim se uređuje

poslovanje privrednih društava i zakona kojim se uređuje tržište kapitala u dijelu koji bi bio suprotan ovom članu i svrsi pravnih radnji prodaje imovine.

Od iznosa primljenog od prodaje imovine specijalni upravnik podmiruje troškove prodaje, a ostatak iznosa se, na prvi naredni dan dospijeća pokrivenih obveznica, srazmjerno dijeli investitorima i drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona.

Primjena sanacionih instrumenata

Član 49

Centralna banka prilikom primjene sanacionih instrumenata, odnosno instrumenta odvajanja imovine, instrumenta prodaje ili instrumenta prelazne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, može u prenos da uključi imovinu uključenu u skup za pokriće samo ako u prenos uključi i odgovarajuće obaveze iz pokrivenih obveznica.

Na prenos iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 43 do 48 ovog zakona.

Izloženost u obliku pokrivenih obveznica

Član 50

Pokrivene obveznice moraju da budu obezbijeđene bilo kojom od sljedeće imovine:

- 1) izloženostima prema državama, centralnim bankama, subjektima javnog sektora, jedinicama lokalne samouprave u Uniji ili izloženostima koje su obezbijeđene njihovim garancijama;
- 2) izloženostima prema državama trećih zemalja, centralnim bankama trećih zemalja, multilateralnim razvojnim bankama, međunarodnim organizacijama, pod uslovom da ne prelaze 20 % nominalnog iznosa nepodmirenih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica institucija izdavaoca;
- 3) izloženostima prema institucijama pod uslovom da ne prelaze 15 % nominalnog iznosa nepodmirenih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica izdavaoca;
- 4) kreditima koji su obezbijeđeni stambenim nekretninama do iznosa glavnice na koju je upisan teret, zajedno s prethodno upisanim teretima na nekretnini ili 80 % vrijednosti založenih nekretnina;
- 5) kreditima koji su obezbijeđeni teretima na brodovima u iznosu najviše do visine razlike između 60 % vrijednosti založenog broda i vrijednosti prethodno upisanih tereta na brod.

U slučajevima iz tač. 3 do 5 stav 1 ovog člana izloženosti nastale prenosom ili upravljanjem plaćanjima dužnika ili prihodom na osnovu unovčenja kredita obezbijeđenog nekretninama nadređenih tranši ili dužničkih hartija od vrijednosti nijesu obuhvaćene u obračunu ograničenja iz ovih tačaka.

Imovina kojom se obezbjeđuju pokrivene obveznice namijenjena je isključivo zaštiti imaoca pokrivenih obveznica od gubitaka u skladu sa zakonom.

Stupanje dužnika u status neispunjavanja obaveza

Član 51

Smatra se da je status neispunjavanja obaveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan ili oba sljedeća uslova:

- 1) postoji vjerovatnoća da dužnik neće u cijelosti izmiriti svoje obaveze prema instituciji, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz garancije;
- 2) dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obavezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obavezi prema instituciji, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava.

V.OZNAČAVANJE

Označavanje

Član 52

Oznaka „evropska pokrivena obveznica“ i njen prevod na sve službene jezike Evropske unije koristi se samo za pokrivenne obveznice koje ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.

Oznaka „evropska pokrivena obveznica (Premium)“ i njen prevod na sve službene jezike Evropske unije koristi se samo za pokrivenne obveznice koje ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.

Postojeće pokrivenne obveznice

Član 53

Instrumenti pod nazivom „pokrivenne obveznice“ označene prije stupanja na snagu ovog zakona i korišćenje tog naziva ne smatraju se pokrivenim obveznicama u smislu ovog zakona.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji izdavaoca

Član 54

Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti kazniće se za prekršaj izdavalac ako:

- 1) ne obezbijedi da investitori i druge ugovorne strane iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, u slučaju stečaja, likvidacije ili sanacije izdavaoca, ostvare potraživanje iz imovine za pokriće sa prednošću u redosljedu naplate po osnovu glavnice, kao i dospjelih, obračunatih i budućih kamata (član 6 stav 2);
- 2) ne obezbijedi da investitori i druge ugovorne strane iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, kada se utvrdi da je skup za pokriće nedovoljan za potpuno namirenje potraživanja sa prednošću u redosljedu naplate, ostvare potraživanje iz stečajne, odnosno likvidacione mase izdavaoca u istom isplatnom redu kao i drugi povjerioci, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj ili likvidacija banaka (član 6 stav 3);
- 3) ne spriječi da otvaranje stečajnog ili likvidacionog postupka nad izdavaocem izazove automatsko ubrzanje dospjeća obaveza plaćanja iz pokrivenih obveznica i automatsko ubrzanje po izjavi volje investitora (član 7 stav 1);
- 4) ne obezbijedi da, u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, potraživanja investitora i drugih ugovornih strana iz ugovora o derivatima dospijevaju u skladu sa ugovorenim rokovima i da se isplaćuju iz skupa za pokriće, ili ako dozvoli da se skup za pokriće uključi u likvidacionu ili stečajnu masu izdavaoca, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom (član 7 stav 2);
- 5) ne obezbijedi da ukupan iznos preostale dospjele i nedospjele glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica, kao i iznosi koji se duguju ugovornim stranama iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona, predstavljaju potraživanje iz pokrivenih obveznica u postupku stečaja ili likvidacije (član 7 stav 3);
- 6) ne obezbijedi da likvidacioni ili stečajni upravnik od sredstava koja se dijele oduzme i rezerviše iznos koji predstavlja potraživanje iz pokrivenih obveznica i da ta sredstva ne isplaćuje dok se potraživanja investitora i drugih ugovornih strana iz ugovora o derivatima ne budu namirena iz skupa za pokriće (član 7 stav 4);
- 7) ne obezbijedi da stečajni ili likvidacioni upravnik, u slučaju nedostatka sredstava za isplatu potraživanja u isplatnom redu kojem pripadaju potraživanja iz pokrivenih obveznica, zatraži od specijalnog upravnika podatak o procentualnom učešću tih potraživanja u ukupnim potraživanjima i na osnovu tog podatka adekvatno rezerviše raspoloživa sredstva (član 7 stav 5);
- 8) ne obezbijedi da specijalni upravnik nakon konačnog dana dospjeća pokrivenih obveznica utvrdi da li su glavnice i kamate iz pokrivenih obveznica, kao i iznosi koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima, u potpunosti isplaćeni (član 7 stav 6);

- 9) ne obezbijedi da preostala imovina iz skupa za pokriće postane dio stečajne, odnosno likvidacione mase izdavaoca nakon što specijalni upravnik utvrdi da su glavnice i kamate iz pokrivenih obveznica i iznosi koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima u cijelosti isplaćeni (član 7 stav 7);
- 10) ne obezbijedi da specijalni upravnik, u slučaju kada dio glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica i iznosi koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima ostanu nenamireni nakon iscrpljenja skupa za pokriće, zatraži njihovu isplatu iz rezervisanih sredstava od stečajnog, odnosno likvidacionog upravnika, kao i ako ne obezbijedi da se nakon potpunog namirenja tih potraživanja preostala rezervisana sredstva podijele neisplaćenim povjeriocima, u redoslijedu i na način propisan zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka (član 7 st. 8 i 9);
- 11) postupi po odredbama člana 7 st. 3 do 9 iako je druga kreditna institucija preuzela pokriveno obveznice izdavaoca u postupku stečaja ili likvidacije (član 7 stav 10);
- 12) ne obezbijedi da su pokriveno obveznice u svakom trenutku obezbijeđene imovinom koja je prihvatljiva u skladu sa članom 50 ovog zakona, pri čemu je izdavalac dužan da ispunjava zahtjeve iz člana 50 ovog zakona (član 8 stav 1);
- 13) ne obezbijedi da imovina u skupu za pokriće udovoljava zahtjevima u pogledu usklađenog finansiranja (član 8 stav 3);
- 14) ne utvrdi način obezbijeđenja imovine za pokriće iz člana 8 stav 1 ovog zakona kako bi mogao da prati da li su kolaterali obezbijeđeni od gubitka ili štete i da li je potraživanje po takvom obezbijeđenom pokriću izdvojeno u skladu sa članom 12 ovog zakona (član 8 stav 4);
- 15) ne upiše imovinu za pokriće iz člana 8 stav 1 ovog zakona u registru skupa za pokriće i ne priloži dokaze u skladu sa zakonom i ne priloži dokaze o usklađenosti svojih politika kreditiranja sa odredbama st. 1 do 4 i st. 6 i 7 člana 8 (član 8 stav 5);
- 16) prilikom vrednovanja kolaterala u skladu sa članom 50 ovog zakona ne obezbijedi da za svaki kolateral u trenutku uključivanja imovine za pokriće u skup za pokriće postoji trenutno vrednovanje prema tržišnoj vrijednosti nepokretne imovine ili hipotekarnoj vrijednosti, ili ispod nje, dozvoli da vrednovanje kolaterala sprovodi lice koje ne posjeduje potrebne kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo i dozvoli da vrednovanje sprovodi lice koje nije nezavisno od postupka odlučivanja o kreditu, ili ako se prilikom vrednovanja uzimaju u obzir špekulativni elementi, odnosno ako vrijednost kolaterala nije evidentirana na transparentan i jasan način. (član 8 stav 6);
- 17) ako u skup za pokriće uključi imovinu kupljenu od druge kreditne institucije, koja nije prihvatljiva u skladu sa članom 8 ovog zakona i nije izdvojena u skladu sa članom 12 ovog zakona, i imovinu kupljenu od pravnog lica koje nije kreditna institucija, koja nije prihvatljiva u skladu sa članom 8 ovog zakona i nije izdvojena u skladu sa članom 12 ovog zakona. (član 9 stav 1 tač. 1 i 2);
- 18) ne ocijeni detaljnu procjenu kreditne sposobnosti pravnog lica koji nije kreditna institucija ili da sama ne sprovede tu procjenu (član 9 stav 2);
- 19) ne ispuni uslove u pogledu ugovora o derivatima u skupu za pokriće (član 11);
- 20) ugovore o derivatima sa drugom ugovornom stranom koji služe za zaštitu od rizika skupa za pokriće uključi u isti skup za netiranje zajedno sa ostalim ugovorima o derivatima koje je izdavalac pokrivenih obveznica sklopio sa istom ugovornom stranom, a koji ne služe za pokriće rizika skupa za pokriće (član 11 stav 2);
- 21) ugovore o derivatima sa drugom ugovornom stranom koji služe za pokriće rizika skupa za pokriće jednog programa pokrivenih obveznica uključi u isti skup za netiranje zajedno sa ugovorima o derivatima koji se odnose na skup za pokriće drugog programa pokrivenih obveznica (član 11 stav 3);
- 22) ne uspostavi registar skupa za pokriće u koji upisuje svu imovinu koja čini skup za pokriće (član 12 stav 1);
- 23) koristi imovinu koja čini skup za pokriće na drugi način osim za ispunjenje obaveza prema investitorima, drugim ugovornim stranama iz ugovora o derivatima koji ispunjavaju uslove iz člana 11 ovog zakona i obaveza koje proizlaze iz samog skupa za pokriće, sve do potpunog ispunjenja potraživanja iz pokrivenih obveznica (član 12 stav 6);

- 24) ne uspostavi i ne vodi registar skupa za pokriće za sva izdavanja pokrivenih obveznica koja su izdata u okviru jednog programa pokrivenih obveznica (član 13 stav 1);
- 25) registar skupa za pokriće ne sadrži informacije o imovini koji omogućavaju da se ona u svakom trenutku može odrediti i da se može odrediti njena vrijednost, kao i kolaterali kojima je takva imovina obezbijedena (član 13 stav 2);
- 26) nakon izdavanja pokrivenih obveznica, bez odlaganja, ne upiše u registar skupa za pokriće svu imovinu koja postaje dio skupa za pokriće, odnosno to učini bez odobrenja upravnika skupa za pokriće (član 13 stav 5);
- 27) bez odlaganja, uz prethodno odobrenje upravnika skupa za pokriće, ne izbriše iz registra skupa za pokriće svu imovinu koja prestaje da bude dio skupa za pokriće. (član 13 stav 6);
- 28) ne dostavi izvod iz registra skupa za pokriće a u elektronskom obliku Komisiji prilikom izdavanja pokrivenih obveznica, kao i prilikom svake izmjene imovine u skupu za pokriće, bez nepotrebnog odlaganja što je prije moguće, a najkasnije sljedećeg radnog dana od sprovođenja takve izmjene (član 13 stav 9);
- 29) ne imenuje upravnika skupa za pokriće prije podnošenja zahtjeva za odobrenje programa pokrivenih obveznica Komisiji i ako upravnik ne potvrdi u pisanom obliku da prilikom izdavanja pokrivenih obveznica postoji dovoljan skup za pokriće i da je upisan u registar skupa za pokriće, uključujući i potrebne informacije iz člana 14 st. 1 (član 14 stav 1);
- 30) imenuje lice za upravnika skupa za pokriće koje nije upisano u Registar ovlašćenih revizora Crne Gore (član 14 stav 2);
- 31) ne obezbijedi da upravnik skupa za pokriće, uz prethodnu pisanu najavu, ima direktan pristup sjednicama uprave i nadzornog odbora izdavaoca kad je na dnevnom redu tema koja utiče ili može da utiče na prava i obaveze investitora (član 14 stav 3);
- 32) imenuje za upravnika skupa za pokriće lice koje nije odvojeno od izdavaoca i njegovog revizora, nije nezavisno u odnosu na izdavaoca i njegovog revizora, ne posjeduje iskustvo u oblasti revizije kreditnih institucija, finansijskih institucija, tržišne infrastrukture kapitala, društava za upravljanje investicionim skupovima, penzionih fondova, ili osiguravajućih društava ili nema drugo odgovarajuće iskustvo u radu sa subjektima iz finansijskog sektora i ne ispunjava uslove propisane članom 14 stav 5 ovog zakona (član 14 st.4 i 5);
- 33) prije donošenja Odluke o imenovanju upravnika skupa za pokriće koju donosi uprava izdavaoca uz prethodnu saglasnost interne revizije i nadzornog odbora tog izdavaoca, ne sprovede procjenu da li upravnik skupa za pokriće ispunjava uslove propisane članom 14 stavovima 2 i 4 ovog zakona, odnosno ako tu procjenu ne dostavi Komisiji zajedno sa zahtjevom iz člana 20 ovog zakona. (član 14 stav 7);
- 34) ne obezbijedi da upravnik skupa za pokriće uvijek ima pristup registru skupa za pokriće, kao i brz pristup svim dokumentima povezanim sa pokrivenim obveznicama ili imovinom za pokriće, uključujući kreditne spise, ugovore, dokumenta o kolateralima, procjenu imovine i slična dokumenta povezana sa kreditima uključenim u skup za pokriće, i ako ne dostave upravniku podatke o mogućim troškovima stečaja ili likvidacije koje je dužan da dostavlja Evropskom odboru za sistemske rizike (član 14 stav 13);
- 35) ne pruži investitorima informacije o programu pokrivenih obveznica koje su dovoljno detaljne kako bi se investitorima omogućilo da procijene profil i rizike tog programa i izvrše dubinsku analizu, a to podrazumijeva da se investitorima tromjesečno pružaju najmanje informacije propisane članom 15 stav 1 ovog zakona (član 15 stav 1);
- 36) ne obezbijedi zaštitu investitora tako da program pokrivenih obveznica u svakom trenutku ispunjava zahtjeve u pogledu pokrića propisane članom 16 st. 2 do 8 ovog zakona (član 16 stav 1);
- 37) ne obezbijedi da je ukupan nominalni iznos glavnice cjelokupne imovine uključene u skup za pokriće najmanje 5% veći od ukupnog nominalnog iznosa glavnice neizmirenih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica (načelo nominalnog iznosa) (član 16 stav 7);

- 38) ne sprovede analizu otpornosti na stres na program pokrivenih obveznica po zahtjevu Komisije i ne dostavi takvu analizu upravniku skupa za pokriće najkasnije u roku od 30 dana od sprovedenog testiranja otpornosti na stres (član 16 stav 9);
- 39) ne obezbijedi zaštitu investitora tako da skup za pokriće u svakom trenutku uključuje bafer za likvidnost koji se sastoji od likvidne imovine dostupne za pokriće neto likvidnosnih odliva u okviru programa pokrivenih obveznica (član 17 stav 1);
- 40) izda pokrivene obveznice sa produženjem roka dospelja bez ispunjenja uslova propisanih članom 18 stav 2 ovog zakona (član 18 st. 2 i 3);
- 41) nakon početnog izdavanja programa pokrivenih obveznica, izda novo izdavanje pokrivenih obveznica unutar tog programa pokrivenih obveznica bez traženja novog odobrenja za program pokrivenih obveznica, odnosno prethodnog mišljenja pod uslovom da je izdavanje u skladu sa odobrenjem koje je dato za program i u skladu sa odredbama ovog zakona (član 20 stav 9);
- 42) pokrivene obveznice izda kreditna institucija koja nema sjedište u Crnoj Gori i koja od Komisije nije dobila odobrenje programa pokrivenih obveznica u okviru kojeg izdaje pokrivene obveznice (član 21 stav 1);
- 43) pribavi prethodno mišljenje ili odobrenje Komisije za program pokrivenih obveznica, a da pri tome nisu ispunjeni uslovi iz člana 22 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 21 st. 2 i 3);
- 44) nakon dobijanja odobrenja namjerava da izmijeni program pokrivenih obveznica a o takvim namjeranim izmjenama prethodno ne obavijesti Komisiju, i ako za svaku materijalno značajnu izmjenu ne zatraži odobrenje za izmjenu prethodno odobrenog programa (član 21 stav 6);
- 45) pribavi odobrenje ili prethodno mišljenje Komisije za program pokrivenih obveznica, a da program ne ispunjava uslove iz člana 22 ovog zakona (član 22 stav 1);
- 46) nema odgovarajući sistem upravljanja rizicima za poslovanje sa pokrivenim obveznicama, koji se uspostavlja tako da obezbijedi identifikaciju, procjenu, kontrolu i praćenje svih rizika povezanih sa poslovanjem sa pokrivenim obveznicama, a posebno rizik druge ugovorne strane, kamatni rizik, valutni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i rizik likvidnosti, a koji mora da sadrži uslove propisane članom 24 stav 3 ovog zakona (član 24 st. 1 do 3);
- 47) prije dobijanja odobrenja iz člana 21 ovog zakona ne sprovede detaljnu i pisanu analizu svih rizika za poslovanje sa pokrivenim obveznicama i ako nema dovoljan broj zaposlenih lica koja imaju odgovarajuće kvalifikacije i znanja o izdavanju pokrivenih obveznica i upravljanju programom pokrivenih obveznica (član 24 stav 4);
- 48) ne dostavi Komisiji jednom u šest mjeseci, kao i na zahtjev, potpune i tačne informacije o programu pokrivenih obveznica propisane članom 27 stav 1 ovog zakona (član 27 stav 1);
- 49) ako u slučaju sanacije izdavaoca ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije koje se odnose na zaštitu investitora i ostvarivanje njihovih prava iz pokrivenih obveznica, odnosno ako u slučaju stečaja ili likvidacije dodatne informacije ne dostavi Komisiji (član 27 stav 2);
- 50) ako na zahtjev Komisije ne dostavi izvještaje i informacije o svim pitanjima važnim za zaštitu investitora i sprovođenje nadzora nad primjenom zakona (član 27 stav 3);
- 51) radi efikasnog nadzora u skladu sa ovim zakonom, ugovorno ne obezbijedi da pružalac usluga sarađuje sa Komisijom u vezi sa izdvojenim procesima, kao i da Komisija ima efikasan pristup podacima vezanim za izdvojene procese i odgovarajućim poslovnim prostorijama pružaoca usluga i da Komisija može da koristi to pravo pristupa, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje kreditnih institucija izdvoji određene postupke, usluge ili aktivnosti koje se odnose na izdavanje pokrivenih obveznica, a koje bi inače obavljao sam izdavalac (član 32 stav 5).

Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštita sredstava klijenata koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod ostvaren u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen i koji je objavljen u godišnjem finansijskom izvještaju te kreditne institucije.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je prekršaj počinila kreditna institucija koja je zavisno društvo matičnom društvu u Crnoj Gori, relevantni neto prihod po kamata i naknadama utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i član nadzornog odbora, član upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od 5.000 EUR do 20.000 EUR.

Za prekršaje iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist kazniće se kreditna institucija i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj

Član 55

Novčanom kaznom u iznosu od od 20.000 EUR do 40.000 EUR kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) nakon prijema obavještenja o nadzoru ne omogući ovlašćenim licima Komisije sprovođenje neposrednog nadzora u sjedištu izdavaoca i na drugim mjestima gdje on ili drugo lice po njegovom ovlašćenju obavlja djelatnosti i poslove vezane za nadzor koji vrši Komisija (član 32 stav 1);
- 2) ovlašćenim licima Komisije, na njihov zahtjev, ne omogući pregled poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije, administrativnih ili poslovnih evidencija, kao i nadzor nad informacionim sistemom i tehnologijama koje omogućavaju rad informacionog sistema, u obimu potrebnom za sprovođenje nadzora u skladu sa ovim zakonom (član 32 stav 2);
- 3) ovlašćenim licima Komisije, na njihov zahtjev, ne dostavi svu traženu poslovnu dokumentaciju, izvode, kopije poslovnih knjiga, druge evidencije o prometu podataka, administrativne ili poslovne evidencije u papirnom obliku ili u elektronskom zapisu na mediju i u obliku koji zahtijevaju ovlašćena lica Komisije, a u vezi sa skupom za pokriće (član 32 stav 3);
- 4) ako ne obezbjedi ovlašćenim licima Komisije standardni pristup sistemu za upravljanje bazama podataka, radi sprovođenja nadzora pomognutog računarskim programima. (član 32 stav 4 ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 2.000 EUR do 4.000 EUR.

Prekršaji upravnika skupa za pokriće

Član 56

Novčanom kaznom u iznosu do 15.000 eura kaznit će se za prekršaj upravnik skupa za pokriće, ako:

- 1) ne odbije da izda prethodno odobrenje za upis u registar skupa za pokriće ili brisanje iz registra skupa za pokriće kada bi takav upis ili brisanje dovelo do toga da skup za pokriće ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona, odnosno odobrenjem za izdavanje pokrivenih obveznica ili prospektom izdavanja, a naročito odbija da izda prethodno odobrenje ako imovina koja je predložena kao imovina za pokriće ne zadovoljava uslove propisane za imovinu za pokriće (član 13 stav 7);
- 2) ne uzme u obzir zaključke analize iz člana 16 stav 9 ovog zakona prilikom procjene da li izdavalac i skup za pokriće mogu da nastave da ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona, kao i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica o čemu obavještava Komisiju (član 14 stav 7);
- 3) kontinuirano ne prati da li izdavalac i skup za pokriće ispunjavaju uslove propisane članom 14 stav 8 ovog zakona (član 14 stav 8);
- 4) ne nadzire registar skupa za pokriće sve dok pokrivene obveznice ne budu u cijelosti otplaćene, kako bi obezbijedio da izdavalac održava vrijednost skupa za pokriće u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica (član 14 stav 10);

- 5) odobri brisanje, zamjenu i dodavanje imovine u registar skupa za pokriće, a skup za pokriće ne ispunjava zahtjeve koji su propisani zakonom, podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona i ugovornim uslovima pokrivenih obveznica nakon predloženih promjena (član 14 stav 12);
- 6) svakih šest mjeseci ne podnese izvještaj Komisiji, u kojem potvrđuje da je skup za pokriće usklađen sa ovim zakonom, a ako se izvod skupa za pokriće razlikuje od posljednjeg dostavljenog Komisiji, uz izvještaj ne priloži izvod iz registra skupa za pokriće. (član 14 stav 14);
- 7) ne odgovori na zahtjeve za dostavljanje informacija u roku koji odredi Komisija (član 14 stav 16).

Prekršaji stečajnog upravnika, odnosno likvidacionog upravnika izdavaoca kao i specijalnog upravnika

Član 57

Novčanom kaznom u iznosu do 2.000 eura kaznit će se stečajni upravnik, odnosno likvidacioni upravnik izdavaoca ako raspolaže skupom za pokriće ili pokrivenim obveznicama, što je suprotno članu 44 stav 9 ovog zakona.

Prekršajni postupak protiv stečajnog upravnika, odnosno likvidacionog upravnika i specijalnog upravnika za prekršaje iz ovog člana pokreće Komisija.

Novčanom kaznom u iznosu do 2.000 eura kaznit će se za prekršaj specijalni upravnik, ako:

- 1) ne obezbijedi da je sva imovina koja ulazi u skup za pokriće odvojena od ostale imovine izdavaoca i ne otvori posebne račune i ne preduzme sve pravne radnje potrebne za potpuno odvajanje imovine skupa za pokriće iz likvidacione odnosno stečajne mase (član 44 stav 3 ovog zakona);
- 2) ostvari ili pokuša da ostvari pravo, ovlašćenje ili dužnost u odnosu na stečajnu ili likvidacionu masu izdavaoca i zahtijeva uključivanje nove imovine iz stečajne ili likvidacione mase izdavaoca u skup za pokriće, (član 44 stav 12 ovog zakona);
- 3) ne preduzme radnje radi prenosa obaveza iz pokrivenih obveznica i skupa za pokriće drugoj kreditnoj instituciji sa sjedištem u Crnoj Gori (sticaocu), i ne sačini bazu podataka sa šifrovanim pristupom dostupnu putem interneta, ili ako tu bazu ne učini dostupnom najkasnije u roku od 60 dana od dana otvaranja postupka stečaja ili likvidacije izdavaoca (član 45 stav 1 ovog zakona).

Objava prekršajnih sankcija i nadzornih mjera

Član 58

Komisija je dužna da objavi na svojoj internet stranici odluke o izricanju novčanih kazni, prekršajnih sankcija i nadzornih mjera koje su izrečene zbog kršenja odredbi ovog zakona, uključujući i:

- 1) rješenja o izricanju novčanih kazni, a koje se odnose na povrede odredbi ovog zakona;
- 2) rješenja o prekršajima koje se odnose na kršenje odredbi ovog zakona;
- 3) prekršajne naloge na koje nije uložena žalba u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekršajni postupak;
- 4) rješenja o izricanju nadzornih mjera, a koje su donesene u postupcima nadzora koje sprovodi Komisija.

Objavljivanje iz stava 1 ovog člana vrši se bez nepotrebnog odlaganja nakon što je počinioc povrede obaviješten o rješenju kojim se izriče ta sankcija ili mjera, kao i o tome da će se rješenje objaviti na internet stranici Komisije.

Objavljivanje iz stava 1 ovog člana sadrži najmanje informacije o vrsti i karakteru povrede i identitetu počinioca povrede. Obaveza iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na odluke o izricanju mjera istražne prirode.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Komisija će objaviti rješenja o izricanju novčanih kazni, prekršajnih sankcija ili nadzornih mjera bez navođenja identiteta počinioca povrede:

- 1) ako je sankcija ili mjera izrečena fizičkom licu i ako se ustanovilo da je objava ličnih podataka neproporcionalna
- 2) ako bi objava ugrozila stabilnost finansijskih tržišta ili kaznenu istragu koja je u toku, sa tim da će Komisija, ako ima saznanja da se u vezi sa činjenicama vodi istraga na kojima se zasniva novčana kazna, prekršajna sankcija ili nadzorna mjera, dostaviti odluku organu koji vodi istragu koji može rješenjem u roku od 15 dana od dostavljanja rješenja od strane Komisije odrediti tajnost rješenja ako bi njegovo javno objavljivanje štetilo procedurama postupka, a sve u skladu sa zakonom kojim se uređuje kazneni postupak;
- 3) ako bi objava prouzrokovala neproporcionalnu štetu uključenim kreditnim institucijama ili fizičkim licima, u mjeri u kojoj je to moguće utvrditi.

U slučaju odluke o anonimnoj objavi, Komisija može objavu relevantnih podataka da odloži na razuman rok, ako je propisano da će razlozi za anonimnu objavu prestati da postoje nakon tog roka.

Ako je protiv novčanih kazni ili nadzorne mjere podnesen pravni lijek odnosno pokrenut upravni spor, Komisija će tu informaciju uključiti u objavu ili izmijeniti prethodnu objavu ako je pravni lijek podnesen odnosno upravni spor pokrenut nakon prvobitne objave. Komisija će objaviti podatak o ishodu postupka pokrenutog po podnesenom pravnom lijeku odnosno pokrenutom upravnom sporu, kao i svaku odluku kojom se poništava prethodna izrečena upravna sankcija ili nadzorna mjera odnosno usvaja tužbeni zahtjev u upravnom sporu.

Ako je protiv prekršajne sankcije podnesen pravni lijek, Komisija će tu informaciju uključiti u objavu ili izmijeniti prethodnu objavu ako je pravni lijek podnesen nakon prvobitne objave. Komisija će objaviti podatak o ishodu postupka pokrenutog po podnesenom pravnom lijeku, kao i svaku odluku kojom se poništava prethodna odluka o izricanju prekršajne sankcije.

Sva pravosnažna rješenja kojim se poništavaju rješenja o izricanju sankcije ili mjere takođe će se objaviti bez odlaganja na internet stranici Komisije.

Objave iz ovog člana su dostupne na internet stranici Komisije tokom pet godina od dana objave.

Komisija obavještava EBA-u o svim izrečenim novčanim kaznama i nadzornim mjerama, između ostalog o svim podnesenim pravnim lijekovima protiv tih sankcija i mjera i njihovom ishodu, prema potrebi.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Rokovi za donošenje podzakonskih akata

Član 59

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu.

Odložena primjena

Član 60

Odredbe člana 14 stav 15, člana 18 stav 4, člana 39 stav 4, stav 5 tačka 2, stav 6 i 7, član 41 stav 1 tačka 3, stav 2 i stav 4, član 46 stav 1 tačka 1, član 56 stav 10 i član 57 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 61

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2027. godine.

**U ovaj Zakon prenesena je Direktiva (EU) 2019/2162 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2019. o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica, kao i izmjeni Direktiva 2009/65/EZ i 2014/59/EU.).*

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 16 stav 1 tačka 5 Ustava, prema kome se, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJA ZAKONA

Zakonom o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica (u daljem tekstu: Zakon) uređuju se uslovi za izdavanje pokrivenih obveznica i uslovi za zaštitu investitora kreditnih institucija koji se odnose na:

- zahtjeve u pogledu izdavanja pokrivenih obveznica
- strukturna obilježja pokrivenih obveznica
- nadzor pokrivenih obveznica
- zahtjeve u pogledu objavljivanja u vezi sa pokrivenim obveznicama i
- kaznene odredbe.

Ovaj se Zakon primjenjuje na pokrivene obveznice koje izdaje kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Pokrivene obveznice su dužničke hartije od vrijednosti koje investitorima izdaje kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori da bi obezbijedila alternativne izvore finansiranja.

Na nivou Evropske unije posljednjih deset godina pojačana je legislativna aktivnost, između ostalog i pokrivenih obveznica, a početak regulative koja se odnosi na pokrivene obveznice se poklapa sa krajem posljednje velike ekonomske krize. Svrha izdavanja pokrivenih obveznica jeste da obezbijede domaćim kreditnim institucijama nove, alternativne izvore finansiranja za izdavanje kredita. Naime, izdavanjem pokrivenih obveznica kreditnim institucijama pruža se prilika da se finansiraju i pomoću tržišta kapitala i da u tom smislu više ne budu ograničene primarno na depozite kao uobičajen, standardan izvor finansiranja.

S druge strane, iz perspektive investitora takve pokrivene obveznice mogu biti interesantne zbog nekih aspekata koje nemaju ostali instrumenti koji su investitorima tradicionalno dostupni na tržištu kapitala. Najvažnije su među takvim prednostima kvalitet obezbijedenja koje prati pokrivene obveznice, posebna zaštita investitora i činjenica da se njihova pozicija ne bi znatno mijenjala ni u slučaju ekonomskih teškoća i pokretanja postupaka stečaja ili likvidacije nad kreditom institucijom u čije s investirali.

Postupak, strukturna obilježja pokrivenih obveznica, dvostruka zaštita i isključenost iz likvidacione i stečajne mase i ovlašćenja za rješavanje pitanja izdavanja pokrivenih obveznica uređeni su Zakonom o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica koji sadrži odredbe koje se odnose na skup za pokriće, nadzor pokrivenih obveznica i postupak za izricanje nadzornih mjera i upravnih sankcija, nadzor nad primjenom zakona kao i kaznene odredbe.

U cilju potpunog usklađivanja sa relevantnim pravnim okvirom EU, Nacrt zakona o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica sadrži i dio odredaba koje će se primjenjivati nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Ovim Zakonom izvršiće se unapređenje regulatornog i nadzornog okvira putem jačanja saradnje između dva važna regulatorna organa na finansijskom tržištu Crne Gore, Komisije za tržište kapitala Crne Gore i Centralne banke Crne Gore, čime je nad kreditnim institucijama koje izdaj uspostavljen sistem dvostrukog nadzora, što doprinosi zauzimanju povoljnije pozicije potencijalnih investitora, zbog čega su takve pokrivene obveznice jedan od najsigurnijih instrumenata koji bi stoga zasigurno trebao naći svoje mjesto na domaćem tržištu kapitala.

Pokrivene obveznice predstavljaju relativno siguran oblik finansiranja, što može doprinijeti stabilnosti tržišta kapitala, čime se smanjuje rizik likvidnosti i povećava otpornost finansijskog sistema. Uvođenjem jasnih pravila o emisiji i nadzoru ovih instrumenata, smanjuje se rizik od finansijskih kriza. Zakon obezbjeđuje pravni okvir koji štiti interese investitora. Uređuje način na koji se pokrivene obveznice emituju i nadgledaju, čime se povećava transparentnost tržišta i smanjuje mogućnost prevara. Jasna pravila o emisiji pokrivenih obveznica mogu privući domaće i strane investitore, čime se povećava likvidnost i diversifikacija izvora finansiranja za banke i druge finansijske institucije. Uspostavljanjem regulative koja se odnosi na pokrivene obveznice, stvara se okruženje od povjerenja za sve učesnike na tržištu, što može rezultirati većim obimom poslovanja i razvojem tržišta. Donošenjem zakona, država se usklađuje sa međunarodnim standardima i praksama u oblasti emisije i nadzora pokrivenih obveznica odnosno usklađuje se sa Direktivom (EU) 2019/2147 Evropskog parlamenta i Vijeća, čime se obezbjeđuje harmonizacija pravnog okvira sa evropskim standardima, čime se olakšava pristup stranim tržištima i investitorima. Pokrivene obveznice su često povezane sa finansiranjem nepokretnosti, pa donošenje zakona može doprinijeti razvoju sektora nepokretnosti, omogućavajući lakši pristup kapitalu za projekte izgradnje i obnove.

Ovi razlozi zajedno čine osnovu za donošenje zakona koji može imati dugoročne pozitivne efekte na ekonomiju i finansijski sektor.

III. USKLAĐENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Donošenjem predmetnog zakona u Crnoj Gori se uspostavlja pravni okvir tržišta pokrivenih obveznica u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije i to sa Direktivom (EU) 2019/2162 o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica i izmjeni direktiva 2009/65/EZ i 2014/59/EU sa ciljem ujednačavanja najvažnijih pravila i stvaranje jedinstvenog tržišta pokrivenih obveznica na nivou Evropske unije.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predlog Zakona o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica sadrži 56 člana, kojima se reguliše sljedeće:

Član 1 Zakona definiše osnovni cilj zakona – uređivanje uslova za izdavanje pokrivenih obveznica i uslovi za zaštitu investitora kreditnih institucija u Crnoj Gori. Pominju se i ključni elementi, poput zahtjeva za izdavanje, strukturnih obilježja, nadzora, objavljivanja informacija i kaznenih odredbi. Njegova uloga je da jasno postavi okvir za dalji sadržaj zakona.

Član 2 Zakona propisuje da se zakon odnosi na pokrivene obveznice koje izdaje kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori. Time se precizira ko je obavezan da poštuje zakon i na koga se njegove odredbe primjenjuju.

Član 3 Zakona definiše ključne pojmove koji se koriste u zakonu, poput "komisija", "kreditna institucija", "skup za pokriće" i drugi. Njegova svrha je obezbijediti zajedničko razumijevanje termina kako bi se izbjegli nesporazumi prilikom primjene zakona.

Član 4 Zakona propisuje dvostruku zaštitu i izuzeće iz likvidacione mase, uvodi se koncept automatskome zaštite za investitore. To znači da investitori imaju potraživanja ne samo prema izdavaocu već i prema imovini za pokriće, čime se obezbjeđuje da su njihova prava bolje zaštićena, čak i u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca.

Član 5 Zakona propisuje izuzeće skupa za pokriće iz likvidacione mase. Ovim članom je propisano da obaveze plaćanja koje su povezane sa pokrivenim obveznicama ne podliježu automatskom ubrzanju u slučaju insolventnosti, stečaja ili likvidacije izdavaoca. Time se investitori štite od neželjenih efekata stečaja izdavaoca jer se obezbjeđuje da njihova potraživanja budu namirena iz skupa za pokriće.

Član 6 Zakona propisuje koja je imovina prihvatljiva kao pokriće za pokrivene obveznice. Ovim članom definisano je da izdavalac mora obezbijediti da pokrivene obveznice budu obezbijeđene imovinom koja zadovoljava određene kriterijume prihvatljivosti. Ovaj član obezbjeđuje da imovina koja pokriva obveznice bude dovoljno likvidna i stabilna kako bi se obezbijedila naplata obaveza prema investitorima.

Član 7 Zakona propisuje zajedničko finansiranje i omogućava izdavaocu pokrivenih obveznica da u skup za pokriće uključi imovinu kupljenu od druge kreditne institucije ili pravnog lica koje nije kreditna institucija, pod uslovom da ta imovina ispunjava uslove prihvatljivosti. Ovo daje fleksibilnost izdavaocima u stvaranju skupa za pokriće, jer imovina može biti pribavljena ne samo iz vlastitih resursa već i kroz kupovinu. Time se povećava likvidnost i mogućnost obezbjeđenja pokrivenih obveznica.

Član 8 Zakona propisuje i precizira sastav skupa za pokriće. Skup se može sastojati od imovine za pokriće, likvidne imovine koja čini bafer za likvidnost, kao i ugovora o derivatima. Svi novčani prilivi povezani sa imovinom skupa smatraju se njegovim dijelom, čime se obezbjeđuje stabilnost i održivost skupa. Ovo je ključno za zaštitu interesa investitora, jer se skup mora održavati na način koji obezbjeđuje pokriće obaveza.

Član 9 Zakona reguliše uslove pod kojima se ugovori o derivatima mogu uključiti u skup za pokriće. Derivati služe kao zaštita od rizika, a ovdje se definišu pravila koja sprečavaju zloupotrebu tih ugovora, uključujući obavezu da se derivati ne mogu raskinuti u slučaju insolventnosti izdavaoca. Ovim se povećava sigurnost investitora i stabilnost skupa za pokriće.

Član 10 Zakona reguliše izdvajanje imovine za pokriće i zaštita od drugih povjerilaca. Ovaj član uspostavlja mehanizam pravne zaštite imovine u skupu za pokriće. Upisom u registar, imovina je pravno odvojena i zaštićena od potraživanja drugih povjerilaca. To znači da čak i u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca, imovina koja pokriva obveznice ostaje zaštićena i koristi se prvenstveno za namirenje obaveza prema investitorima. Ovo je ključni mehanizam zaštite investitora.

Član 11 Zakona propisuje osnivanje Registra skupa za pokriće. Ovaj član propisuje obavezu izdavaoca da uspostavi i vodi registar skupa za pokriće. U ovom registru se upisuje sva imovina koja čini skup, a njen upis mora biti odobren od strane upravnika skupa. Takođe, ovdje se propisuju postupci za upis i brisanje imovine iz registra. Ovo obezbjeđuje transparentnost i pravnu sigurnost u vezi sa imovinom koja obezbjeđuje pokrivene obveznice.

Član 14 Zakona propisuje obavezu imenovanja upravnika skupa za pokriće, koji ima ključnu ulogu u nadzoru nad skupom i obezbjeđenju njegove usklađenosti sa zakonom. Upravnik mora biti nezavistan od izdavaoca, imati relevantno iskustvo i redovno izvještavati Komisiju. Radi sprječavanja sukoba interesa, zabranjene su vlasničke, upravljačke i poslovne veze sa izdavaocem i njegovim revizorom. Nepoštovanje uslova nezavisnosti predstavlja osnov za razrješenje upravnika, čime se dodatno štiti povjerenje investitora.

Član 15 Zakona propisuje informacije za investitore. Ovaj član obavezuje izdavaoca da investitorima pruža transparentne i redovne informacije o skupu za pokriće i pokrivenim obveznicama. Informacije se moraju objavljivati najmanje kvartalno i uključuju ključne podatke o vrijednosti skupa, geografskoj distribuciji imovine, rizicima i kreditnom statusu. Ova odredba obezbjeđuje da investitori mogu procijeniti rizik svojih ulaganja i donijeti informisane odluke.

Član 16 Zakona propisuje zahtjeve u pogledu pokrića. Ovaj član uspostavlja osnovna pravila za obezbjeđenje pokrića svih obaveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica. Izdavalac je dužan da obezbijedi da vrijednost imovine u skupu za pokriće bude najmanje 5% veća od nominalne vrijednosti nepodmirenih obaveza. Ovaj sigurnosni mehanizam obezbjeđuje da skup uvijek bude dovoljan da pokrije sve obaveze prema investitorima.

Član 17 Zakona propisuje bafer za likvidnost skupa za pokriće. Ovim članom se uvodi zahtjev za zaštitnim slojem likvidnosti u skupu za pokriće, koji mora pokrivati neto likvidnosne odlive u narednih šest mjeseci. Ovo pravilo obezbjeđuje da skup ima dovoljnu količinu likvidnih sredstava za pokriće kratkoročnih obaveza, čime se sprečava eventualna nelikvidnost skupa.

Član 18 Zakona propisuje rok dospjeća pokrivenih obveznica. Ovaj član reguliše mogućnost izdavanja pokrivenih obveznica sa fiksnim ili produženim rokom dospjeća. Produženje roka dospjeća može se aktivirati u slučaju likvidacije ili sanacije izdavaoca, ali samo pod određenim uslovima. To obezbjeđuje fleksibilnost u upravljanju pokrivenim obveznicama i omogućava da se rokovi prilagode finansijskim okolnostima, uz zadržavanje zaštite investitora.

Član 19 Zakona propisuje nadzor pokrivenih obveznica. Ovaj član određuje Komisiju za tržište kapitala Crne Gore kao nadležni organ za nadzor nad izdavanjem pokrivenih obveznica. Komisija obezbjeđuje da izdavaoci ispunjavaju zahtjeve ovog zakona. Takođe, Centralna banka Crne Gore je obavezna obavještavati Komisiju o svim informacijama koje mogu ukazivati na nepravilnosti u vezi sa programima pokrivenih obveznica. Nadzor je ključan za obezbijedenje transparentnosti i zaštitu investitora.

Član 20 Zakona propisuje sadržaj zahtjeva za odobrenje programa pokrivenih obveznica. Ovim članom se propisuje šta zahtjev za odobrenje programa pokrivenih obveznica mora sadržavati. Kreditna institucija mora dostaviti poslovni plan, analizu rizika, opis finansijskog položaja, dugoročnih poslovnih planova, upravljanje rizicima, postupke interne revizije i druge važne informacije. Svrha ovog člana je obezbijediti da se izdavanje pokrivenih obveznica temelji na čvrstim poslovnim osnovama i ne ugrožava stabilnost kreditne institucije.

Član 21 Zakona propisuje odobrenje programa pokrivenih obveznica. Ovaj član propisuje da pokrivene obveznice može izdati samo kreditna institucija koja je dobila odobrenje od Komisije za tržište kapitala. Odobrenje se izdaje na temelju pozitivnog mišljenja Komisije i ocjene ispunjavanja svih zakonskih uslova. Cilj ovog člana je obezbijediti da samo stabilne i kvalifikovane institucije mogu izdavati pokrivene obveznice, čime se štite investitori.

Član 22 Zakona propisuje obim ispitivanja zahtjeva za odobrenje programa pokrivenih obveznica. Ovim članom se postavljaju kriterijumi za dobijanje odobrenja, kao što su usklađenost programa sa zakonskim zahtjevima, analiza rizika, postojanje adekvatnih politika upravljanja i kvalifikovanog osoblja. Ovi zahtjevi obezbjeđuju da program pokrivenih obveznica bude postavljen na stabilnim osnovama, sa odgovarajućim mehanizmima zaštite investitora.

Član 23 Zakona propisuje postupak donošenja odluke o odobrenju. Ovaj član propisuje da Komisija mora donijeti rješenje o odobrenju programa pokrivenih obveznica najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja zahtjeva, kao i da Komisija može izdati negativno prethodno mišljenje ako smatra da bi izdavanje pokrivenih obveznica ugrozilo stabilnost kreditne institucije. Ovaj član obezbjeđuje efikasnost u postupku odobrenja i garantuje da se odluke donose na temelju detaljne analize.

Član 24 Zakona propisuje uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od strane izdavaoca. Sistem mora obuhvatiti identifikaciju, procjenu, ublažavanje i praćenje svih relevantnih rizika povezanih sa izdavanjem pokrivenih obveznica. Cilj je da se osigura odgovorno upravljanje rizicima i zaštita interesa investitora.

Član 25 Zakona propisuje primjenu pravila o prospektu izdavanja. Ovaj član određuje da je izdavalac dužan izraditi prospekt u skladu sa zakonom o tržištu kapitala. Prospekt pruža detaljne informacije o programu pokrivenih obveznica i omogućava investitorima da donesu informisane odluke. Cilj je obezbijediti transparentnost u vezi sa svim izdavanjima pokrivenih obveznica.

Član 26 Zakona propisuje nadzor pokrivenih obveznica u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca. Ovaj član propisuje da Komisija sarađuje sa Centralnom bankom i specijalnim upravnikom u slučaju sanacije ili stečaja izdavaoca kako bi se obezbijedila prava investitora. Cilj je obezbijediti da postupci sanacije ili stečaja ne ugroze prava investitora.

Član 27 Zakona propisuje obavezu izvještavanje nadležnih organa. Izdavalac je dužan redovno dostavljati Komisiji informacije o skupu za pokriće, upravniku skupa i zahtjevima u pogledu pokrića. Takođe, izdavalac mora obavijestiti Komisiju u slučaju stečaja ili sanacije. Cilj je obezbijediti da nadzorna tijela imaju blagovremene informacije kako bi mogla preduzeti odgovarajuće mjere u zaštiti investitora.

Član 28 Zakona propisuje ovlašćenja Komisije za nadzor. Ovim članom se Komisiji daje ovlašćenje za sprovođenje nadzora nad izdavaocem i upravnikom skupa za pokriće, uključujući i izricanje novčanih i nadzornih mjera. Ovaj nadzor obuhvata redovnu provjeru programa pokrivenih obveznica radi ocjene njihove usklađenosti sa zakonom. Ovim članom se obezbjeđuje strog nadzor nad poslovanjem izdavalaca.

Član 29 Zakona propisuje način sprovođenja nadzora od strane Komisije. Ovaj član propisuje način na koji Komisija obavlja nadzor nad izdavanjem pokrivenih obveznica. Nadzor se može vršiti na dva načina:

- Neposrednim nadzorom, koji se sprovodi direktno u prostorijama subjekta nadzora, pregledom poslovnih knjiga, dokumentacije i razgovorima sa relevantnim osobama.

- Posrednim nadzorom, koji se vrši na osnovu analiza izvještaja i dokumenata koje subjekt nadzora dostavlja Komisiji.

Cilj ovog člana je omogućiti Komisiji efikasan i sveobuhvatan nadzor nad poslovanjem subjekata kako bi se obezbijedila usklađenost sa zakonom. Takođe, propisuje se mogućnost pokretanja upravnog spora protiv rješenja Komisije, ali bez odlaganja njegovog izvršenja.

Član 30 Zakona propisuje obaveze lica koja su ovlašćena za nadzor. Ovaj član definiše da nadzor sprovode zaposleni u Komisiji, ali omogućava Komisiji da angažuje stručnjake, poput revizora, koji će pomoći u nadzoru. Svi uključeni u proces nadzora moraju poštovati propise o tajnosti podataka. Ovim se obezbjeđuje da nadzor sprovode kvalifikovane osobe koje su obavezane na očuvanje poslovne tajne.

Član 31 Zakona propisuje obavještenje o neposrednom nadzoru. Prije nego što se započne neposredni nadzor, Komisija je obavezna da pisano obavijesti subjekt nadzora o detaljima nadzora, kao što su predmet nadzora, lica ovlašćena za nadzor, lokacija i vremenski okvir. Izuzetno, ako je hitno ili neophodno, obavještenje može biti dostavljeno na sam dan početka nadzora. Ova odredba obezbjeđuje transparentnost i pripremu subjekta nadzora, ali ostavlja prostor za brzu reakciju Komisije u hitnim slučajevima.

Član 32 Zakona propisuje neposredni nadzor. Ovaj član propisuje obaveze subjekta nadzora, koji mora omogućiti Komisiji pregled poslovnih knjiga, dokumentacije i informacijskih sistema, kao i pristup prostorijama subjekta i svih drugih lica koje on ovlasti. Ako subjekt izdvoji određene poslovne aktivnosti, mora obezbijediti da pružalac tih usluga sarađuje sa Komisijom. Ovaj član obezbjeđuje nesmetan tok nadzora i omogućava Komisiji pristup svim potrebnim podacima za sprovođenje kontrole.

Član 33 Zakona propisuje završetak postupka neposrednog nadzora. Nakon završetka neposrednog nadzora, ovlašćene osobe Komisije sastavljaju zapisnik koji se dostavlja subjektu nadzora. Subjekt nadzora ima pravo da uloži prigovor na zapisnik, a Komisija odlučuje da li su utvrđene povrede otklonjene ili da li su potrebne dodatne mjere. Ova procedura obezbjeđuje pravednost postupka i omogućava subjektu nadzora da iznese svoje primjedbe na nalaze Komisije.

Član 34 Zakona propisuje razloge i obavezan sadržaj prigovora. Ovim članom se propisuje pravo subjekta nadzora da uloži prigovor na zapisnik o nadzoru, sa jasno definisanim razlozima poput pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja ili pogrešne primjene prava. Prigovor mora sadržati konkretne podatke i dokaze, a ako Komisija prigovor ne usvoji, dužna je da obrazloži svoju odluku. Ova odredba omogućava subjektu nadzora da zaštiti svoja prava kroz precizno definisane mehanizme žalbe.

Član 35 Zakona propisuje završetak postupka posrednog nadzora. Ovaj član propisuje da se zapisnik sastavlja i u postupku posrednog nadzora kada se utvrde povrede. Postupak završetka posrednog nadzora sličan je onome kod neposrednog nadzora i uključuje pravo na prigovor i donošenje rješenja o eventualnim prekršajima. Ovim članom se obezbjeđuje dosljednost postupanja Komisije bez obzira na način sprovođenja nadzora.

Član 36 Zakona propisuje mogućnost uvida u spise predmeta. Subjekt nadzora ima pravo na uvid u spis koji se vodi tokom postupka nadzora. Spis uključuje sve dokumente prikupljene u postupku, osim povjerljivih informacija i poslovnih tajni. Ova odredba obezbjeđuje transparentnost postupka, ali i zaštitu osjetljivih podataka koji ne smiju biti dostupni subjektima nadzora.

Član 37 Zakona propisuje novčane i nadzorne mjere Komisije. Ovim članom se propisuje mogućnost da Komisija izrekne obavezu plaćanja novčanih iznosa u slučajevima kada se, u postupku nadzora i kontrole, donesu rješenja za ispravljanje utvrđenih nepravilnosti. Mjere mogu uključivati nalog za otklanjanje nezakonitosti, javnu objavu identiteta prekršioca, razrješenje upravnika skupa za pokriće, pa čak i ukidanje programa pokrivenih obveznica. Ova odredba daje Komisiji široka ovlašćenja kako bi obezbijedila poštovanje zakona i zaštitu investitora.

Član 38 Zakona propisuje otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti. Subjekt nadzora je obavezan da otkloni sve utvrđene nepravilnosti i da o tome dostavi izvještaj Komisiji. Ako izvještaj nije potpun, Komisija može zatražiti dopunu. Ova odredba obezbjeđuje da sve nepravilnosti budu ispravljene, a Komisija može sprovesti dodatni nadzor kako bi potvrdila da su nepravilnosti otklonjene.

Član 39 Zakona propisuje saradnju nadležnih organa. Ovaj član reguliše saradnju između Komisije i Centralne banke Crne Gore u sprovođenju nadzora nad izdavanjem pokrivenih obveznica, naročito u slučaju stečaja ili likvidacije izdavaoca. Saradnja podrazumijeva međusobnu razmjenu informacija relevantnih za

nadzorne zadatke a vrši se na osnovu pisanih sporazuma sa jasno definisanim procedurama i rokovima, uz obavezu objave sažetaka aktivnosti u godišnjim izvještajima. Ova odredba obezbjeđuje efikasan i transparentan nadzor u nacionalnom i prekograničnom kontekstu. Takođe, propisana je saradnja sa nadležnim organima drugih država članica i evropskim tijelima poput Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA).

Član 40 Zakona propisuje obavezu uspostavljanja mehanizama za prijavljivanje nepravilnosti u vezi sa primjenom zakona. Komisija mora obezbijediti sigurne kanale komunikacije, zaštitu identiteta i zaštitu od diskriminacije za podnosioca prijave. Kreditne institucije su dužne da uspostave interne postupke za prijavu nepravilnosti. Ova odredba doprinosi jačanju transparentnosti i odgovornosti, te štiti lica koja prijavljuju nezakonito postupanje.

Član 41 Zakona propisuje obavezu objave. Ovim članom se propisuje obaveza Komisije da na svojoj internet stranici objavi sve relevantne informacije o zakonu, njegovim izmjenama, podzakonskim propisima donijetim na osnovu ovog zakona, kao i spisak kreditnih institucija i pokrivenih obveznica koje ispunjavaju uslove za oznake „evropska pokrivena obveznica“ i „evropska pokrivena obveznica (Premium)“. Takođe, propisana je obaveza redovnog ažuriranja ovih informacija i obavještanja EBA-e jednom godišnje o spiskovima kreditnih institucija i pokrivenih obveznica. Cilj ovog člana je obezbijediti transparentnost i olakšati poređenje pristupa različitih nadležnih organa u državama članicama.

Član 42 Zakona propisuje naknade. Ovim članom se propisuje da izdavaoci pokrivenih obveznica plaćaju naknade Komisiji za obavljanje nadzora. Visina naknade, način obračuna i plaćanja određuje se pravilnikom Komisije. Ovaj član omogućava finansiranje nadzornih aktivnosti Komisije, što doprinosi efikasnijem sprovođenju zakonskih obaveza.

Član 43 Zakona uređuje primjenu odredbi o stečaju ili likvidaciji nad izdavaocem pokrivenih obveznica. Centralna banka otvara postupak stečaja ili likvidacije, dok specijalni upravnik preuzima dužnosti upravnika skupa za pokriće. Dosadašnji upravnik mora pružiti informacije potrebne za kontinuitet upravljanja. Komisija imenuje specijalnog upravnika, koji preuzima odgovornost za upravljanje imovinom, a upravnik skupa za pokriće dostavlja relevantne podatke o potraživanjima. Cilj je efikasno upravljanje i zaštita prava povjerilaca.

Član 44 Zakona propisuje ovlašćenja i dužnosti specijalnog upravnika. Specijalni upravnik ima ključnu ulogu u zaštiti interesa investitora. On preuzima upravljanje skupom za pokriće, uključujući naplatu potraživanja i isplatu obaveza prema investitorima. Specijalni upravnik mora obezbijediti da je sva imovina skupa odvojena od imovine izdavaoca i da se koristi isključivo za ispunjenje obaveza iz pokrivenih obveznica. Takođe je ovlašten da produži rok dospeljeća pokrivenih obveznica u skladu sa zakonom.

Specijalni upravnik zastupa izdavaoca u pravnim poslovima, uključujući pregovore sa trećim licima, prodaju imovine ili refinansiranje u interesu investitora. Njegova uloga je ključna u obezbjeđenju da se skup za pokriće koristi isključivo za namirenje potraživanja investitora, bez zadiranja u stečajnu ili likvidacionu masu izdavaoca. Troškovi specijalnog upravnika pokrivaju se iz skupa za pokriće, a on može koristiti resurse izdavaoca ako je to potrebno za ispunjenje svojih dužnosti.

Čl. 45 do 48 Zakona regulišu postupak prenosa pokrivenih obveznica i imovine iz skupa za pokriće u slučaju stečaja ili likvidacije kreditne institucije. Specijalni upravnik je dužan da pokuša prenese obaveze na drugu kreditnu instituciju (sticaoca) putem ugovora o kupoprodaji. Baza podataka, koja mora biti postavljena u roku od 60 dana, pruža potrebne informacije za procenu skupa za pokriće. Komisija daje odobrenje ugovora o prenosu. Ako se prenos ne realizuje, Centralna banka može odlučiti o prodaji imovine iz skupa za pokriće. U slučaju da skup za pokriće nije dovoljan za namirenje obaveza, specijalni upravnik može prodati imovinu uz prethodno obaveštavanje Komisije. Sav prihod od prodaje raspoređuje se investitorima i drugim ugovornim stranama. Cilj ovih odredbi je omogućiti efikasnu realizaciju prava investitora u slučaju stečaja ili likvidacije.

Član 49 Zakona definiše uslove pod kojima se prilikom primene sanacionih instrumenata, kao što su odvajanje imovine, prodaja imovine ili formiranje prelazne institucije, može preneti imovina uključena u skup za pokriće. Prilikom takvog prenosa, osim imovine, neophodno je preneti i odgovarajuće obaveze iz pokrivenih obveznica. Na ovaj prenos se primenjuju odredbe čl. 43 do 48, zavisno od specifičnosti slučaja,

čime se osigurava dosledno sprovođenje postupka u skladu sa zakonodavnim okvirom. Cilj je da se očuva pravna i ekonomska integritet skupa za pokriće i obezbedi adekvatno namirenje investitora.

Član 50 Zakona propisuje koje vrste imovine mogu činiti skup za pokriće pokrivenih obveznica, uz precizna ograničenja i uslove. Dozvoljene su izloženosti prema državama i javnim institucijama EU, određenim subjektima iz trećih zemalja, finansijskim institucijama (uz ograničenja od 15–20 %), te krediti obezbijeđeni stambenim nekretninama (do 80 % vrijednosti) i brodovima (do 60 % vrijednosti). Time se obezbjeđuje visok kvalitet i sigurnost skupa za pokriće, kao i zaštita investitora od rizika.

Član 51 Zakona propisuje stupanje dužnika u status neispunjavanja obaveza. Član 45 jasno definiše uslove pod kojima se smatra da je dužnik u statusu neispunjavanja obaveza. To uključuje vjerovatnoću da dužnik neće moći izmiriti obaveze ili kada dužnik kasni sa plaćanjem više od 90 dana. Ova odredba je važna jer omogućava kreditnim institucijama da preduzmu odgovarajuće mjere u zaštiti svojih potraživanja, obezbjeđujući pravnu sigurnost i stabilnost u finansijskim transakcijama.

Član 52 Zakona propisuje označavanje obveznica. Oznake „evropska pokrivena obveznica“ i „evropska pokrivena obveznica (Premium)“ mogu se koristiti samo za pokrivene obveznice koje ispunjavaju zahtjeve ovog zakona i člana 46 ovog zakona.

Član 53 Zakona propisuje status postojećih pokrivenih obveznica. Instrumenti nazvani „pokrivene obveznice“ prije stupanja ovog zakona na snagu ne smatraju se pokrivenim obveznicama u smislu ovog zakona.

Čl. 54 i 55 Zakona odnose se na prekršaje izdavaoca. Izdavalac pokrivenih obveznica može biti kažnjen novčanom kaznom od 1% do 10% neto prihoda iz prethodne godine ako ne osigura da su obveznice pokrivene imovinom, ne poštuje zakonske uslove za pokrivenost, registraciju, vrednovanje, dokumentaciju i izvještavanje, ne omogući blagovremene i tačne informacije investitorima i Komisiji, krši odredbe o stres testovima, upravljanju rizicima, nezavisnosti upravnika skupa za pokriće itd. Kazne: Kreditna institucija: 1–10% neto prihoda, Odgovorna lica: 5.000–20.000 EUR i ako je dobit ostvarena koristoljubljem – kazne se dupliraju. Pravno lice se kažnjava sa 20.000–40.000 EUR ako onemogućiti Komisiji nadzor, ne dostavi traženu dokumentaciju, ne omogući pristup informacionim sistemima.

Član 56 Zakona se odnosi na prekršaje upravnika skupa za pokriće. Upravnik skupa može biti kažnjen novčanom kaznom do 15.000,00 eura ako ne postupa u skladu sa zakonom. Prekršaji upravnika uključuju, između ostalog, neodbijanje odobrenja za upis ili brisanje imovine iz registra skupa za pokriće u slučajevima kada bi takav upis ili brisanje doveli do neispunjavanja zakonskih uslova. Takođe, upravnik može biti kažnjen ako ne uzme u obzir rezultate analize otpornosti na stres prilikom procene održivosti izdavaoca i skupa za pokriće.

Ovaj član ima za cilj obezbijediti da upravnik skupa postupa pažljivo i u skladu sa zakonodavnim zahtevima, kako bi se zaštitila stabilnost skupa za pokriće i prava investitora.

Član 57 Zakona propisuje prekršaje likvidacionog upravnika, odnosno stečajnog upravnika izdavaoca odnosno specijalnog upravnika. Likvidacioni upravnik, odnosno stečajni upravnik izdavaoca može biti kažnjen novčanom kaznom do 2.500,00 eura ako raspolaže skupom za pokriće ili pokrivenim obveznicama, suprotno članu 44 stav 9 ovog zakona. Komisija je nadležna za pokretanje prekršajnog postupka protiv likvidacionog upravnika, odnosno stečajnog upravnika.

Specijalni upravnik može biti kažnjen istim iznosom novčane kazne u sljedećim slučajevima:

Ako u roku od šest mjeseci od konačnog dospijanja pokrivenih obveznica ne utvrdi jesu li u potpunosti isplaćeni glavnice i kamata, kao i iznosi koji se duguju iz ugovora o derivatima (suprotno članu 6 stav 6).

Ako ne otvori posebne račune ili ne preduzme pravne radnje za potpuno odvajanje imovine skupa za pokriće od stečajne ili likvidacione mase (suprotno članu 44 stav 3).

Ako zadire u stečajnu ili likvidacionu masu izdavaoca (suprotno članu 44 stav 12).

Ako u roku od 60 dana od otvaranja postupka stečaja ili likvidacije ne sastavi bazu podataka potrebnu za procjenu vrijednosti skupa za pokriće i ne omogući uvid u te podatke (suprotno članu 45 stav 1).

Član 58 Zakona propisuje obaveznu objavu novčanih kazni, prekršajnih sankcija i nadzornih mjera. Komisija je obavezna da objavi na svojoj internet stranici odluke o izricanju novčanih kazni, prekršajnih sankcija i nadzornih mjera zbog kršenja ovog zakona. Objavljivanje uključuje informacije o vrsti i karakteru prekršaja te identitetu počinioca, osim ako objavljivanje ličnih podataka fizičkog lica nije proporcionalno, ako

bi objava ugrozila stabilnost finansijskih tržišta ili kaznenu istragu ili bi objava prouzrokovala neproporcionalnu štetu uključenim licima. Objave se moraju vršiti bez odlaganja, a informacije ostaju dostupne na internet stranici Komisije pet godina.

Čl.59-61 Zakona propisuje prelazne i završne odredbe. Odredbe pojedinih članova primjenjivaće se od pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu zakona, koji stupa na snagu osmoga dana od objavljivanja u „Službenom listu“, a primjenjivaće se od 1. januara 2027. godine.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za potrebe sprovođenja ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje Zakona o pokrivenim obveznicama po hitnom postupku, u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Hitnost donošenja ovog zakona opravdava se potrebom za ispunjavanjem međunarodnih obaveza koje Crna Gora ima u procesu pristupanja Evropskoj uniji, a naročito u kontekstu privremenog zatvaranja pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge. Jedno od ključnih mjerila za zatvaranje ovog poglavlja jeste usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti izdavanja i javnog nadzora pokrivenih obveznica.

Predmetnim zakonom omogućava se normativna transpozicija i implementacija odredbi Direktive (EU) 2019/2162 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2019. godine o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru nad pokrivenim obveznicama, kojom se mijenjaju Direktiva 2009/65/EZ i Direktiva 2014/59/EU.

Donošenje zakona po hitnom postupku stvara pravni okvir koji omogućava efikasno i sigurno izdavanje pokrivenih obveznica, jača finansijsku stabilnost i povjerenje investitora, te doprinosi daljem razvoju finansijskog tržišta u Crnoj Gori.

S obzirom na strateški prioritet države da uskladi zakonodavstvo sa EU i obezbijedi uslove za pravovremeno zatvaranje pregovaračkih poglavlja, te značaj uvođenja savremenog regulatornog sistema za pokrivene obveznice, predlaže se da se postupak donošenja ovog zakona sprovede po hitnom postupku.